

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Háromhás-
 bos petitsor egyszeri hírde-
 tése 30 f. Nyilttér sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal:
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 Telefon-szám 16.

Ankét a nemi felvilágosításról.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Eperjesi Körének indítására, a Kör elnöke, *Perényi Vilmos* koll. főgimn. tanár április hó 12-ikére a városház közgyűlési termébe városunk összes tanfőúrját, orvosát és a köznevelés iránt érdeklődőket közös megbeszélésre hívta meg, ahol is a mindkét nembeli tanulóifjúság nemi felvilágosításának fontos kérdése lett behatóan megbeszélve.

Az értekezleten az ankétot egybehívó *Perényi Vilmos* elnökölt, aki az ülést a következő beszéddel nyitotta meg:

„T. Uraim! A nemi felvilágosítás kérdése talán egykorú magával az emberiséggel. Jóllehet nem abban a formában és terjedelemben, amelyben a modern kultúra beállítja, és nem abban a nagy jelentőségben, amelyben ez a kérdés a venerikus betegségek leküzdésével kapcsolatban van; hanem primitívebb alakban és keretekben. Amint a biológia és szociológia tanítja, az emberiség fejlődése a szervezet szempontjából megismétlődik az egyén fejlődésében. Vagyis amint az individuum keletkezését és fejlődését az egyes sejtektől a kész emberig elkísérhetjük, úgy látjuk az emberiség, a társadalom fejlődését, összetételét az egyedekből. A golya meséjét a legrégibb korra vezethetjük vissza, a felvilágosításnak ez a formája kielégíthette a primitív viszonyok között élő társadalmat és egyént, de hogy a mai társadalmat ki nem elégíti, és hogy a mai tömegnevelésnél olyan bajok jelentkeznek, amelynek leküzdésére egészen más eszközökhöz kell nyúlni, ezt, úgy vélem, ma már senki sem vonja kétségbe.

A nemi felvilágosítás kérdése a mai formájában és jelentőségben legelőször az 1899. és 1902. évben Brüsszelben megtartott nemzetközi értekezleten vetődött fel. Ezen nemzetközi értekezlet tulajdonképpen a venereás betegségek leküzdésének módjairól és eszközeiről tanácskozott; de már itt is szükségesnek látták a mindkét nembeli ifjúság felvilágosításának kérdését napirendre tűzni, mert a venereás betegségnek egyik legfőbb okát abban látták, hogy az ifjúság kellő felvilágosítás híján, tudatlanságában lesz áldozata a generációkat ölfővadásnak.

Ezen kongresszus megbízásából írta dr. Fournier Alfréd, a párisi egyetem hírneves orvos-tanára, «Fiainknak, ha majd 18-évesek lesznek» c. munkát. És ebben a munkában ecseteli azt a mélyen elszomorító képet, hogy hová vezet a tudatlanság.

Ennek a munkának előszavában írja dr. Falk Lajos, a lódzi kórház orvosa: «Igyekeztek az állam és társadalom a bajt erős és céltudatos eszközökkel megakadályozni, mert az az idült népragály, — amelyet nagyon helytelenül titkos betegségnek

neveznek, pedig minden, csak nemi titkos —, ha gátat nem vetünk neki, az emberiség legnagyobb csapásává nőheti ki magát».

Igy kelt útra mintegy 12 év előtt a nemi felvilágosítás kérdése Európa kultur-államaiba és így jutott el hamarosan hozzánk is.

A baj kétségkívül megvan nálunk is, és így ezzel a kérdéssel a tudomány, a társadalomnak és a nevelőnek okvetlenül foglalkoznia kell.

Tehát nekünk pedagógusoknak is kell foglalkoznunk a kérdéssel, nem térhetünk ki előle, ha a reánk bízott ifjúság testi és lelki fejlődését igazán meg akarjuk óvni, de nemcsak megóvni, hanem egészséges irányban továbbfejleszteni.

Az iskolának, a nevelőnek feladata ebben a kérdésben, természetesen szűkebb körre szorítkozhatik csak; mert az iskola nem bir olyan széles határokkal kiterjedő intézkedési joggal, mint a társadalmi egyesületek vagy az állam, de az iskola falain belül az övé a rábízott ifjúság testi és lelki életét biztosító eszközök kezelése.

És amint ezekkel az eszközökkel jól vagy rosszul sáfárkodik, olyan lesz az elért eredmény is.

A nemi felvilágosítás kérdésében az irodalom, a tudomány és társadalom két nagy táborra oszlott, az egyik tábor a *higiénikus természetrajzi*, ezek a nemi felvilágosítást föltétlenül szükségesnek állítják és a létező bajok biztos orvoslását várják tőle; a másik tábor, az ú. n. *vallás-erkölcsi alapon állók*, ezek a nemi felvilágosítást, de különösen a nyílt, tömeges felvilágosítást abszolút perhorreszkálják.

Ha a vallás-erkölcsösek álláspontjára helyezkedünk, úgy a kérdés megoldása aránylag egyszerű; miután a nyílt felvilágosítást és annak eszközeit megveti és tisztán a vallás eszközeivel — pl. a Mária-kongregációk és gyónás útján — véli a bajokat leküzdhetni.

Ha azonban azok mellé állunk, akik az eddigi tapasztalatokon okulva, a vallás eszközeit nem látják elegendőnek és a nyílt felvilágosítást óhajtnak, akkor a kérdés még mindig elég bonyolult, mert a fölött kell döntenünk, hogy ki, mikor és hol eszközölje a felvilágosítást.

1. Az első nagy kérdés ez: a szülő vagy az iskola feladata-e a felvilágosítás? Mindkét nézetnek számos híve van.

2. Ha akár az egyik, akár a másik álláspontra helyezkedünk, felmerül az a kérdés, hogy a felvilágosítást szóval vagy írásban tegyük-e?

3. Mikor kezdjük a felvilágosítást, akár szülő, akár iskola, akár szóval, akár írásban?

4. Nyíltan, tömegesen történjék-e az iskola részéről a felvilágosítás, avagy négy szemközt, egyénenkint?

5. Milyen eszközökkel dolgozzék a felvilágosító tanító, az iskola? Sorolja-e be a kérdést egyik vagy másik tantárgy keretébe, vagy pedig az igazgató, osztálytanár vagy iskolaorvos vegye a kezébe, avagy végre rendszeresen, vagy alkalmilag minden tanár térjen-e ki a dologra?

Ezek mind olyan kérdések, amelyek eldöntésére várnak.

Az egyéni felvilágosításra igen szép példa Ortt Félix (szül. 1866.) hollandus pedagógus «Alkoholizmus és nemi felvilágosítás» c. munkájában (megjelent az Egészség Könyvtárában). Különösen az önfertőzés ellen folytat küzdelmet és leírja, hogyan világosítja fel a szülő gyermekét, hogy ettől a csúnya dologtól elriassa. Tanácsokat ad a szülőknél, hogy mit, mikor és hogyan beszéljenek.

Az egyéni felvilágosítás szép példája Oker-Blom, a helsingforsi egyetem fiziológiai tanára: «Doktor bácsinál a falun». Fordította dr. Riegler Gusztáv tanár, kiadta a kolozsvári tanári kör 1906-ban. Itt a szülő vagy bácsi egy könyvet ad a gyermek kezébe, amely leereszkedik annak értelmi felfogásához és felvilágosítja a tudnivalókról. A két említett munka, egyik szóval, a másik írásban az egyéni felvilágosítás mellett van és a dolgot inkább a szülő feladatai közé sorolja.

A tömeges felvilágosítás harcosainak legklasszikusabb példája Lichnawszky Mária, volt spandau tanítónő, aki először hazájában csinált szóval és írásban nagy propagandát az iskola által eszközözendő tömeges felvilágosításnak. Ő a felvilágosítást kiveszi a szülői kézről, mivel a szülők legtöbbször nem bírnak a kellő intelligenciával és tapintattal ilyen delikát kérdések kezeléséhez és az iskolába, a természetrajz tanítása keretébe tudja a nemi felvilágosítás kérdését. Majd elhagyva tanszékét, az ügynek apostolává szegődött, beutazta a kontinent. Így került 1907-ben — a feministák meghívására — Budapestre, és a Terézvárosi Kaszinóban «Über die Notwendigkeit u. methodische Möglichkeiten der geschlechtlichen Belehrung der Jugend» címen előadást tartott, érvekké bizonyítva a felvilágosítás szükségességét, módját és eszközeit.

Igy kerültek ezek a kérdések hozzánk. Rózsá Ignác 1907-ben a MAGYAR TANÜGY-
 ben hosszabb tanulmányt közölt ezen kérdéstről és a Magyar Feministák Egyesülete ugyanezen évben felterjesztést intéz Budapest főváros tanácsához és a közoktatásügyi miniszterhez, amelyben a természetrajz és egészségügy keretében a nemi felvilágosítás beillesztését szorgalmazza.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület Eperjesi Köre elég fontosnak találja ezt a kérdést, hogy vele foglalkozzék, a Kör jónak látta, az ügy nagy fontosságánál fogva, a kérdést szélesebb körben megbeszélés tárgyává tenni s így van szerencsém Önöket, t. Uraim, felkérni, hogy tudásukkal, tapasztalatukkal a kérdés ismertetéséhez hozzájárulni sziveskedjenek.

Itt nem hozunk kötelező határozatokat. Ezek a megbeszélések és a hozandó határozatok tisztán akadémikus jellegűek; de ha azután valamelyik iskolának vagy testületnek ebben a kérdésben állást kell foglalnia, úgy lesz már egy fórum, amire hivatkozhatik, t. i. ezen ankét határozataira. Hogy a vita menete egy bizonyos mederben maradjon és legyen mire támaszkodni, felkértem két urat előadónak: dr. Hartmann Imre úr gyakorló-orvost és Wick Béla kir. kath. fő-

Ritka alkalom!

Felkérem a n. é. közönséget, tekintse meg a most érkezett **cipő-, kalap-, fehér-**

nemű- és nyakkendő- ujdonságokat

WOHL IZIDOR

úridivat- és cipőáruházában
 FŐ-UTCA 87.

P. S. Dacára annak, hogy a cipők ára tetemesen emelkedett, még a régi olcsó árakban beszerezhetők.

gimm. vallásánarat. Ezeknek előadásához, mint alaphoz fűződik majd a vita. Tessék résztvenni, mindenki tudása, tapasztalása, meggyőződése alapján nyíltan, tartózkodás nélkül, mert az igazat, a valóságot csak így közelíthetjük meg.

Mégegyszer üdvözölve a megjelenteket, a tárgyalást megnyitom.

A megnyitóbeszéd után dr. Hartmann Imre gyakorló-orvos a következő előadást tartotta:

„Mindenekelőtt fogadják Uraim köszönetemet a szerény személyem iránti bizalomért, mellyel engem e kényes s nem könnyű téma tárgyalásába belevontak.

Uraim! Ha egy orvos statisztikát készítene a rendelésén megjelent betegeiről, óriási szám esne azokra, kiknél a szubjektív panaszoknak objektív elváltozás nem felel meg, de azért a panaszoknak egész tömkelegével ostromolják az orvost. Ideges panaszok ezek, a neurastheniások és hysteriások sárlmainak általunk oly jól ismert skálái. Azelőtt inkább csak ideges nőkről hallott az ember, ma már mindgyakrabban beszélnek ideges férfiak, s ami sokkal szomorúbb, ideges gyerekekről.

A nyilvános gyógyintézetek statisztikái a tényleges szervi idegbántalmak (tabes, paralysis) számának rohamos emelkedését mutatják. Évenként megduplázódnak a felvételre jelentkezettek számai.

Kétségtelen adatok igazolják ezen szervi idegbántalmak szoros összefüggését a nemi bántalmakkal. A gerincosvadásban szenvedők 70%-ánál az előrement syphilis kétségtelenül beigazolható. A nemi betegségek egyéb rombolásairól is köteteket lehetne írni; hogy az ezer közül csak egy példát említsék: sok komoly tudós meggyőződése, hogy a csontok tuberkulotikus megbetegedései syphilitikus terheltségen alapszanak.

Az ideges panaszok s nemi élet közötti szoros összefüggés senki előtt sem szorul bizonyításra. Ha nem is helyezkedünk egészen a modern psychoanalysis híveinek álláspontjára s nem látunk minden ideges tünet okában egy elfojtott szexuális képzetet, mégis kénytelenek vagyunk bizonyos mértékben «freudista» vizeken evezni és a kóros idegélet okaiban a szexuális háttér felismerni.

Nemi betegségek és kóros nemi élet oly rákfenéje a társadalomnak, mely következményeiben vetekszik két hatalmas versenytársával, az emberiség legnagyobb ellenségeivel: az alkoholizmus- és tuberkulózissal.

És miként a társadalom minden hivatott rétege kezét fogva vette fel a küzdelmet a két utóbbi ellen, nem szabad megfeledkeznie az előbbiről sem. Meg kell keresnünk az okait e bajoknak, hogy a «sublata causa tollitur effectus» alapján megszüntethessük, vagy legalább enyhíthessük a következményeket. El kell mennünk a szexuális élet kezdetén levő ifjúsághoz, ismereteket kell neki adni, hogy a tudás, jellemet kell belenevelni, hogy az akarat erejével tudjon ellentállni a csábos köntösbe bujtatott, de sok veszedelmet magába rejtő érzéki kísértéseknek, hogy már korán megtanulja a latin mondás örök igazságát: «Principiis obsta, sero medicina paratur, cum mala per longas convaluere moras.»

Vannak dolgok, mondja egy francia mondás, melyekről senki sem beszél, mégis mindenki számára érthetővé válnak. Ezen igen diskrét s felette kényelmes álláspontra helyezkedtünk mi is mindig, ha a nemi sphaerával összefüggő dolgokról volt szó.

Már a klasszikus kor szobrászai az emberi test nemi régióját fügefalevéllel borították, mi könnyen érthető: A nemi szervek nyílásai az emésztőcsatorna nyílásai mellett fekszenek, honnét a szervezet táplálásához és felépítéséhez felesleges anyagok távoznak, melyeknek szaguk undorító, látásuk nem kellemes. A népek tudatában a hószám, mely időnként a női nemi szervek környékét piszkítja, mint a rossz, mérges vértől való szabadulás szerepel ma is. S bár már a régiek is hajtogatták, hogy «naturalia non sunt turpia», a fügefalevél megmaradt mai napig is és eszmeileg betakar sok kényes kérdést, mely-

ről fellebbenteni még eddig igen keveseknek volt bátorsága.

Pedig ezen eszmei fügefalevél csak fokozza a kíváncsiságot a tudatlanoknak s hamis képzetekhez vezet. És ami még szomorúbb, az emberiség többsége homályos forrásokból, mérgezett vizekből kénytelen megismerni a természet legnagyobb berendezéseit s ezáltal testileg és lelkileg mondhatatlan kárt szenvedni.

Mert nézzük, kik vezetnek be manapság az ifjúságot a nemi élet «mysteriumaiba». A gimnáziumban eltöltött időből jól emlékszem, hogy minden osztálynak megvoltak a maga «veteránjai», kik több más helyen őket ért tanulmányi balsiker után mihozzánk vetődtek, kik közül nem egy már az algimnáziumban «nemi bajt» acquirált, mi őket nagy tekintéllyel kvalifikálta, kikre félve tekintett csak fel az otthoni drákói szigorral nevelt szenge nebuló. Ezek voltak az első felvilágosítók.

Nem a frivolitása kedvéért, de jellemző adatként említem fel azt az esetet, midőn az egyik sorra vizsgálta meg az osztályban levő fiúkat és választotta külön tudós képpel a nemileg éretteket a nemileg éretlenektől. Majd a növényezés bizonyult kitűnő ürügynek a Vilecz-hegyen és sebesi réteken levő korcsmák látogatására és az e helyeken levő pincérlányok az osztály «veteránjai»-val voltak az első szexuálisan felvilágosító apostolok.

Ehhez járultak még a pornográfia mohón olvasott termékei, bár még a bibliának is szexuális vonatkozása, aláhúzott részletei kézzől-kézre jártak az órák alatt.

Hogy ezzel szemben egy szakszerű biológiai alapon nyugvó, komoly felvilágosító munka csak áldásos lehet, azt hiszem, az iránt senki sem lehet kétségben.

A mostani módja a felvilágosításnak megzavarja a gyermeki képzetet, izgatja leplezte átal a fantáziát, mi nemi tévútra vezet, nem készít elegendőleg elő az élet számára: tehát javítani kell e helyzeten, fei kell világoztani. Amint e szentenciát kimondjuk, máris szemünkbe tűnnek e kérdés nehézségei, hogy t. i. ki világoztassa fel a serdülő ifjúságot? mikor világoztassa fel? hol tegye azt és hogyan tegye azt? A legelső felvilágosításnak már a családban kéne történnie. Így volna csak lehetséges egy ideális, a gyermek szellemi fejlettségének, egyéniségének, temperamentumának megfelelő felvilágosítás. Az anya volna erre a legalkalmasabb, időpontnak megfelelne az az idő, amikor a gyermek kérdezni kezd. Főfeladat volna ilyenkor a kérdések tárgyalásába belemenni, azokat lehető legegyszerűbben megmagyarázni, semmi zavart és bizonytalanságot nem mutatni, mindenkor támaszkodni az állat- és növényvilágra, számba véve a gyermek felfogóképességét.

Hogy ezt egy példával illusztráljam, mondjuk, hogy egy kis gyermek megkérdezi: «mi az egy tojás?» Erre, az esetek többségében, azt szokták neki felelni, hogy a tojás az egy tojás és egy kis gyermeknek nem kell mindenre kíváncsinak lenni. Pedig sokkal helyesebb volna azt felelni, hogy a tojás olyasvalami, amiből a kis csirke lesz; ha a gyermek tovább kérdezősködik, hogy hogy is lesz belőle kis csirke, meg kell magyarázni neki, hogy tyúk mama ráül s kikölti; ha pedig a gyermeki érdeklődés még arra is kiterjedne, hogy honnét jó a tojás, a gyermeknek meg kell magyarázni, hogy ha a kakas elveszi a tyúk anyót feleségül, kis gyermekük helyett egy tojás születik meg, amiből a kis csirke lesz.

Így már a gyermekszobában is helyes fogalmakat kell plántálni, mindig igazat kell mondani, hogy ne következzenek el csakhamar a gyermek számára a kiábrándulás ideje, mikor önmagától rájön, hogy neki nem mondanak igazat, hogy szülei, tanárai leplezgetnek előtte fontos dolgokat. Mert ekkor rendül meg a gyermek tisztelete, hite először szülein, tanáiraiban... Istenében.

Ezen kétségtelen legideálisabb módja a felvilágosításnak a gyakorlatban kivihetetlen.

Sok gyermek nevelkedik távol szüleitől, sok szülőnek nincs ideje a gyermekével foglalkozni, nincs meg a kellő értelme, nincsenek meg a természettudományi ismeretei, másrészt sok szülő leküzdhetetlen szeméremérzete tartja távol a felvilágosításnak eme módjától.

A drezdai higienikus kiállításról egy kis füzetet hoztam magammal, melyet a «Gesellschaft für Bekämpfung sexueller Erkrankungen» terjeszt és melyet a német népiskolákat elvégzett lányok előtt olvasnak fel az év végén. Városunk egy igen intelligens hölgye elkérte tőlem e füzetet, hogy serdülő lányának odaadja, de miután egy évig magánál tartotta, azzal adta vissza, hogy «nem volt lelkem odaadni a gyermeknek». Szükségesnek bizonyul mindenképen tehát, hogy az iskola egészítse ki a házi nevelést. A természettudományi oktatást kell ez irányban kibővíteni és a termékenyítés s szaporodás problémájának tágabb teret kell elfoglalni a tanításban. Az egészségügy keretében azután az iskolaorvos kell, hogy felvilágoztassa az ifjúságot a nemi élet veszélyeivel, nemi betegségek s következményeikkel, felismerésükkel és az ellenük való védekezéssel.

Tisztázva tehát az iskolának a természetrajzi s egészségügyi órák keretében való fontos felvilágosító munkáját, foglalkozzunk még a felvilágosítás idejének kérdésével.

Minden átmeneti idő, úgy az egyén, mint a köz életében megrázkódtatással szokott járni.

Ilyen első nagy átmenet az ember életében a pubertás időszaka. A nemi mirigyek kezdik meg a működésüket e korban és ez indítja meg a testi és lelki folyamatok egy oly sorozatát, melyek fontosságukban az egész életre kihatók lehetnek és amelyeket fontosságuk miatt itt röviden tárgyalni akarok.

A nemi mirigyeknek (here, petészek) két-féle elválasztásuk van: külső s belső. A nemi mirigyeknek ú. n. külső váladékát a szervezet ki akarja lökni, ez az ú. n. tumescencia érzését okozza, melynek következménye a detumescencia ösztöne, ehhez társul egy secundár-psichikus nemi ösztön, mellyel a kiegészítő nemi szervekkel rendelkező egyedhez akar közelíteni az egyén, ez az ú. n. contractatiós ösztön.

A nemi mirigyek belső elválasztásának terméke nem jut a külvilágba, de átmosva a szervezet idegeleit, okozza a nemi élet kezdetén levő elváltozásokat.

Ezek: Belső s külső nemi szervek megnőnek, a női medence szélesebb lesz, nőknél a mellek feszülnek, hónalj- s szeméremszőrzet mutatkozik, ifjak gégeje harántul megnő, hangszalagok vastagok lesznek és hosszabbak, mialtal a hang egy oktávval mélyebbé válik, a bőr fagyúelválasztása erősebb, ezért van a kamaszkorban a sok jellegzetes kiütés. A szexuálissá lett ember lelki élete teljesen megváltozik. Régi játéka, katoná, bábú nem érdeklik. Világosabban, szélesebben, érzékenyen kezd látni. Magábon volt lesz, mert félig nyitott szemében a világ érthetetlen. Mi a világ? Mi az Isten? Mi a férfi? Mi a nő? Ily kérdések izgatják a fejlődő agyat. Az agynak a plascitása a legnagyobb ebben a korban, úgy a jó, mint a rossz irányában. Ha a konvencionális frázisokkal, kitérő feleletekkel kielégítetlenül hagyják a gyermeki agyat, a fantázia erotikus s misztikus működése gyakran vezet a detumescencia ösztönének kóros kielégítési formáira. Ezek közül első helyen áll az onánia, önfertőzés, melybe, sajnos, az ifjúság igen nagy része laborál. Pedig nem közömbös a szervezetre nézve. Hatása természetesen attól függ, hogy milyen egyén, mily mértékben s mennyi ideig őrzi.

Veszélyessé teszik, hogy rendszerint igen fiatal években kezdik őrzeni, midőn az idegrendszer érzékenysége még sokkal nagyobb s könnyebben fejlődhet kóros irányban, továbbá mindig van alkalom a kielégítésre. Rendkívül fokozza a magábonulási hajlamot, nevelí a hypochondriákat, különcöket, testileg s lelkileg impotens egyéneket, kik a pesszimisták számát gyarapítják.

Az onániának különböző alfajai vannak, mint a narcizmus (tükkör előtti onánia), pygmaleonismus, midőn rendszerint finom s művelt lelkű

**FÜSZERÁRUK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK ■ ■ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

dik távol szüleitől, sok gyermekével foglalkozni, me, nincsenek meg a tei, másrészt sok szülemérzete tartja távol a jától.

Állításról egy kis füzetet a «Gesellschaft Erkrankungen» terjesztő lákat elvégzett lányok végén. Városunk egy kérté tőlem e füzetet, adja, de miután egy adta vissza, hogy a gyermeknek». Szüképen tehát, hogy az nevelést. A természet- z irányban kibővíteni a tanításban. Az an az iskolaorvos kell, got a nemi élet veszé- következményeikkel, k való védekezéssel. ának a természetrajzi en való fontos felvilá- unk még a felvilágo-

gy az egyén, mint a ssal szokott járni.

az ember életében emi mirigyek kezdik an és ez indítja meg egy oly sorozatát, egész életre kihatók ntosságuk miatt itt

ere, petészek) két- s belső. A nemi adékát a szervezet ki tumescencia érzését énye a detumescen- secundar-pszichikus észítő nemi szervek- közelíteni az egyén, tön.

elválasztásának ter- de átmosva a szer- nemi élet kezdetén

szervek megnőnek, z, nőknél a mellek szőrzet mutatkozik, hangszalagok vas- ak, miáltal a hang a bőr faggyúelvá- a kamaszkorban a xualissá lett ember zik. Régi játéka, világozabban, színe- Magábavonult lesz, a világ érthetetlen. a férfi? Mi a nő?

agyat. Az agynak en a korban, úgy Ha a konvencio- kkel kielégítetlenül fantázia erotikus s vezet a detumes- elégtéti formára. z onánia, önfertőz- igen nagy része szervezetre nézve. g, hogy milyen nyi ideig úzi.

rendszerint igen dón az idegrend- nagyobb s köny- ban, továbbá min- Rendkívül fokozza evelő a hypochon- lelkiileg impotens zámát gyarapítják. 6 alfajai vannak, onánia), pygmaléo- m s művelt lelkű

ifjak szobrokba, képekbe szeretnek bele, mint Pygmaléon Galathea-ba. Heine ír le egy ilyen szerelmet a «Flórenczi éjszakák»-ban.

A pubertás idejének megvan a maga külön elmebaja, mit Kräpelin «Dementia praecox» néven ismertett. E betegség feltételei szerinte a pubertással járó szellemi elváltozások, ezek: a képzelő-erő erős tevékenysége, sajátos hangulatváltozások, izgékonyosság, ábrándozás, érzékenység, nemi ingerlékenység, hajlam mindenféle meg-gondolatlan cselekedetre.

Sok bűnös hajlam jut már napvilágra a pubertás korában, kalandvágy, öngyilkossági kísérletek, terhelt egyéneknek fokozott mértékben. A pubertás idejét pontosan, év szerint megmondani nem lehet. Falusi gyermekeknek később lép fel, városiaknál korábban; délieknél hamarabb, mint északiaknál; feltűnően korán lép fel a zsidó fajnál. Szűkebb határai 13—16 év, tágabb a 12—18-ik év.

Tekintettel a mai érzéki világra, midőn érzéki a hang, amely a társaságban uralkodik, érzékivé tesz az öltözködés, érzéki irodalom és művészet van, célszerűbb a felvilágosítás idejéül a pubertási idő alsóbb határait választani.

De a nemi élet terén az iskola feladata nem merül ki a felvilágosításban, de figyelemmel kell lenni több, bár lényegtelennek tetsző, mégis fontos körülményre, melyek a korai nemi érzést felkelthetik. Ülepre való ütések szexuális, sőt pervers szexuális érzéseket válthatnak ki, kerülendő a szoros együttülés, hosszas ülés egy helyen, rúdmászásnak a pubertás éveiben való túlhajtása. Szülők figyelmeztetendők a szűk, csiklandós ruházat egészségtelen voltára, kerülendők oldalzsebek a nadrágban, tolldunnával való takaródzás. Pornografikus irodalom veszélyeire figyelmeztetni kell az ifjúságot, ellenben sportokat, szabad mozgást nagy mértékben kell ápolni.

A kóros nemi élet elfojtására nagy haszonnal járhatna egy fontos kérdés, melyet csak fel- említeni akarok: a coeducatio kérdése.

A férfi megszűnne a nőben misztikus egyént látni, de már igen korán barátja, küzdőtársa lenne, megbecsülését a további életre is fenntartaná. A coeducatio előnyös voltát amerikai észleletek kétségtelenül igazolják.

Mindent megérteni, mindennek okát megtalálni, ez nemcsak mindennek megbocsátását jelenti, de rávezet sok baj kútforrásának megtalálására. «Γνωθὶ σεαυτὸν» ismerd meg tenmagad s ezzel az általános emberit. Csak ezután lesz valaki képes arra, hogy helyes ítélete legyen, hogy mások nevelésébe befolyjon, csak akkor fog tudni dolgozni egy szebb s boldogabb jövő megalapításán.

«Amíg a világot nem fogja filozófia összetartani, — mondja Schiller, — addig összetartja éhség s szerelem.» A kanyargó ondósejt a reá váró petesejthez akar jutni s meg akarja azt termékenyíteni. Ez az α és ω-ja ama sok hatalmas érzelem s szenvedélynek, mely az egész szerves világot áthatja s melynek létezését a szexuális lett ember előtt elpálasztolni nem lehet.

Ezután Wick Béla kir. kath. főgimnáziumi tanár tartott előadást. Mondanivalóját nem dolgozta ki előre részletesen, de nagy olvasottsága és előadói készsége így is nagyon élvezetessé tették előadását. A nemi felvilágosítást ő is szükségesnek tartja; csak hogy a túlzók szertelenségétől óv és inkább az erkölcsileg erős, ellenálló jellem nevelésében véli a valóban létező bajok leküzdésének fegyverét megtalálni.

Dr. Baumöhl Zsigmond a venereás betegségek leküzdésében látja a végső célt. Számos szomorú példát sorol fel orvosi gyakorlatából, amelyek egyenesen a tudatlanságból származottak.

Dr. Janicsék József attól tart, hogy a felvilágosítás ellenkező hatású lesz. Az erények épölését ajánlja és nagyjaink sorából vett példák erejére hivatkozik.

Gömör János: Régebben abban a véleményben volt, hogy ez a kérdés inkább a szülői házat illeti, mint az iskolát; de — amint ez az ankét

is mutatja — a szülők ilyen kérdések iránt alig érdeklődnek és így az iskola ki nem térhet. Az akaraterő növelését fontosnak tartja.

Vujss János: A venereás bajok elleni küzdelmet és sikert nem szabad a véletlenre bízni Tanítani kell.

Molitor G. az álszemérmert perhorreszkálja. Gerbery Sándor a valláserkölcsei alapot hangsúlyozza.

Villecs János: A tapasztalat azt mutatja, hogy a falusi gyermekek között ezek a bajok gyérebbek, mivel ott nincs meg a hamis prudéria. A gyermekek az udvarban az állatoknál, meg otthon is egészen nyíltan látják és hallják, azért nem bírnak olyan ingerrel, mint a városi gyermekeknek. A felvilágosítást szükségesnek mondja.

Ezek után Perényi Vilmos elnök összegezi az elhangzott előadások eredményét és mint egyhangú megállapodást kimondja, hogy:

1. Az ankét szükségesnek tartja a nemi felvilágosítást, és pedig a nagy bajokra való tekintettel nemcsak a mindkétnembeli ifjúságnál, hanem még a felnőtteknél is.

2. Mivel a szülők nagyobb része a felvilágosítás adására vagy képtelen, vagy pedig nem akarja, erre a tömegnevelésnél fogva csakis az iskola képes.

3. Mivel a felvilágosítást az iskola adja, annak tanítótestülete szabja meg részletesebb módozatát; de ebben, ahol csak lehetséges, a szülői ház segítségére legyen.

4. Az iskola felvilágosítása, a mai tömegnevelésnél, nagyon természetesen csakis nyilvános lehet; de a tömeges felvilágosítás sohasem teszi feleslegessé az egyéni felvilágosítást.

Ezek után elnök megköszönve az előadóknek fáradozását, az egybegyűlteknél közremunkálkodását és érdeklődését, a tárgyalást berekesztette.

Vármegyei közgyűlés.

Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága ápr. 14-ikén tartotta rendes tavaszi közgyűlését a bizottsági tagok nagy részvételével.

A közgyűlés tudomásul vette az alispánnak lapunk mult számában ismertett rendszeres negyedévi jelentését, majd letárgyalta a háztartási alap 1912. évi zárszámadását.

Ezután a leköszönés folytán megüresedett II. oszt. szolgabírói állás betöltése került sorra, melyre a közgyűlés egyhangulag Semsey Miklós közig. gyakornokot választotta.

Ezután megalkotta a közgyűlés a vármegyei alkalmazottak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló szabályrendelet-tervezetet, amely a megyei alkalmazottak nyugdíjjogosultságát összhangba hozta az állami tisztviselőkével.

Nagyobb élénkséget keltettek Hunyad- és Pozsonyvármegyék átiratai a választói reformmal kapcsolatosan a közigazgatás szerves reformjának megalkotása iránt.

A vármegye közönsége dr. Rosenberg Teofilnak Szinyei Merse István bizottsági tag által pártolt és dr. Rosenberg Mór által ellenzett indítványa alapján nagy többséggel kimondta, hogy a választójog kiterjesztése alkalmából a magyarság érdekeinek szem előtt tartásával a tisztviselők szolgálati szabályainak megalkotása s a független fegyelmi bíráskodás létesítése mellett a tisztvi-

selők kinevezését, a közigazgatás államosítását nélkülözhetetlennek tartja.

Sorra került Kassa sz. kir. város közönségének átirata a választójogi törvénytervezet egyes intézkedéseinek módosítása iránt.

Szmrecsányi Jenő biz. tagnak hozzászólása után a vármegye közönsége, arra való tekintettel, hogy az átiratban jelzett törvénytervezet időközben törvényté lett s a vármegye közönsége a törvényben történt kiterjesztést teljesen elegendőnek tartja, az átiratot tudomásul vette.

Ezután Sopronvármegye közönségének a tűzbiztosításnak kötelezővé tétele iránti átirata került tárgyalás alá. A vármegye közönsége elhatározta, hogy a kormányhoz feliratot intéz aziránt, hogy a gazdasági tevékenység által szerzett értékek haszonélküli megsemmisítéstől akként óvassanak meg, hogy a biztosítás kötelezővé tétessék.

Győr- és Hunyadvármegyéknek az 1909. évi IX. és X. adótörvények némely rendelkezéseinek megváltoztatását célzó átiratai felett a vármegye közönsége napirendre tért, mert azok végrehajtása előtt hiányukra vagy intézkedéseiknek igazságtalan voltára nézve alapos bírálatot nem mondhat.

A bártfai plébános választása ügyében beadott felebbezést a vármegye közönsége elutasítja.

A somi plébános-választás ügyében a közgyűlés br. Ghillány Imre v. b. t. t. indítványára kimondja, hogy miután az esztergomi érsek Salamon Béla praesentáját megsemmisítette, az ügy elvi részében határozatot nem hoz, hanem utasítja a várost, hogy a kegyúri jog mikénti gyakorlásáról közte s az eperjes egyházmegyei főhatóság között felmerült kontroverziákat békésen intézze el s új papválasztást ejtsen meg.

A vármegye közönsége foglalkozott ezután Eperjes város képviselőtestületének felebbezéssel megtámadott véghatározatával, melyet a mozgóképszínházak hatósági engedélyezése s a hangversenyek, mutatványok stb. engedélyezéseért fizetendő díjak tárgyában hozott s amellyel annak idején mi is részletesen foglalkoztunk.

A közgyűlés a szabályrendelet-tervezetet nem hagyta jóvá, mert az a belügyminiszter 1901. évi 64,573. sz. e tárgyú szabályrendeletének elveivel és intézkedéseivel ellenkezik, melyek a kérdéses előadásokra nézve csakis rendőrhatalósági s nem helyhatósági engedélyt állapítanak meg.

A közgyűlés több fontos, de kevésbé közérdeklődésre számot tartó ügy elintézése után déli 12 órakor ért véget.

HIREK.

Jobb-e odaát?...

Az állomáson, a nedves hideg éjszakában törődött, fáradt parasztok vártak az induló vonatra... Megúnták a kenyérharcot, melyben idehaza volt részük... Fölkerekedtek... Hátha jobb odaát?

És míg idehaza Magyarországon napról-napra fogyunk, odaát annál jobban szaporodnak. Nincs az a gyilkos hadjárat, nincs az a vészes járvány, amely pusztítás dolgában vetekednék a tengerentúli kivándorlással. És nincs eszköz, nincs még csak mód sem, amivel ezt a nagy vereséget meg lehetne akadályozni... Szigorú törvényeket hoznak, de semmi eredményük sincsen. Napról-napra tartóztatják le a kivándorlási ügynököket, de mit használ mindez, ha a hajótársaságok szabadon úzik garázdálkodásaikat. Mindegyiknek van egy csomó ügynöke, akiknek más feladata nincs, mint hogy emberanyagot toborozzon az

CIRKVENICA

Nagy gyógyhatás görvélly és angolkóránál, az idegrendszer betegségeinél, vérszegénységénél, sápkóránál, női betegségeinél, elhíjasodásnál és idült rheumatismusnál. Mint klimatikus gyógyhely páratlan maláriánál, influenzánál és minden hurutos betegségeinél.

Modern fürdők nap-, homok- és szabad tengeri fürdőre.

Kimerítő prospektust küld:

tengeri fürdő és klimatikus gyógyhely, az Adria partján (Fiume mellett). :: ::

Egyedüli belföldi tengeri fürdő. Mesés homokplázs. A partot körülbelül 300 méternyire finom homok borítja és oly sekély, hogy gyermekek minden felügyelet nélkül is fürödhetnek.

a FÜRDŐBIZOTTSÁG.

oceanjáró hajók részére... Legutóbb törvényileg és rendeletileg szabályozták a katonai szolgálatra kötelezettek kivándorlását. S az eredmény? Aki nem tud szabályszerűen kivándorolni, az kiszökik. Csak egyszer legyen túl az ország határán, a külföldön a hajótársaságok már elintézik a dolgát...

Ezért nem törvénnyel, nem rendeletekkel kell a kivándorlást megakadályozni. Azok úgysem érnek sokat... A munkások megélhetését kellene biztosítani.

De minálunk mindenki csak politizál. A munkásság bajaival keveset törődnek.

Ha csak a szívünkre hallgatnánk és nem lennénk mások, mint a más bajával mitsem törődő emberek, akkor minden tettünkkel, minden igyekezetünkkel odahatnánk, hogy a kivándorlást megakadályozhassuk...

De nálunk nincs pénz, nincs munka, nincs kenyér. Nem építenek, nem alapítanak, nem adnak, nem vesznek, nem keresnek embereket a munkára, hanem éppen ellenkezőleg, egyre nagyobb csapatokban bocsájtják el őket üzlet hiányában. Az éhség, a nyomorúság siránkozása hallatszik mindenfelől olyan arányokban, amelyekkel szemben tehetetlen az irgalom és a szociálpolitika.

És a bajokat mégis csak szaktanácsokkal, kétesértékű intézkedésekkel akarják orvosolni. Pedig a falusi életet kellene regenerálni. A falu szociális bajait kellene orvosolni és okos társadalmi intézkedésekkel oda kellene hatni, hogy a falvak népe ne vessen meg azt a földet, melyben apáinak csontja porlad, ne hagyja el a nád-fődeles kunyhót, mellyel ősei meg voltak elégedve és ne vágyjék a város kőkolosszusai közé.

De nálunk Magyarországon éppen a falu népével törődnek legkevesebbet. Pedig országunknak legértékesebb emberanyagát kétségteletlenül a falu szolgáltatja. A falunak csak szaporodnak a bajai, csoda-e tehát, ha a kivándorlás folyton nő és a falvak folytonosan néptelenednek?...

Ezt a nemzetpusztulási folyamatot okvetlenül meg kell akadályoznunk. Nem a kivándorlás ellen hozott törvényekkel, mert hiába a határrendőrség, hiába a büntetőbíró, hogy lesújtson a kivándorlásra csábítás büncselekményére. Míg népünknek nem bírjuk a megélhetését idehaza biztosítani, addig egyre többen lesznek odaát a nagy víz túlsó partján, hiszen már kezdik magukat beleélni abba a siralmas tudatba, hogy ott van a jobbik, az erősebbik és boldogabb Magyarország.

És ha úgy néhanapján kimegyünk a vasúti állomásra, ezután is szomorúan fogjuk látni, hogy ott várja már az induló vonatot tíz-húsz ember, akik megúntak már ideát élni...

Hátha jobb odaát?...

ÉRTESÍTÉS. Van szerencsénk t. ügyfeleinknek ezúton is szives tudomására hozni, hogy a nyári idő alatt, és pedig **≡ május 1-jétől szeptember 30-ikáig ≡** **pénztárainkat reggeli 1/2 9 órától déli 1 óráig** tartjuk nyitva s kérjük, hogy bennünket b. megbízásaikkal ez időn belül felkeresni sziveskedjenek. **Eperjesi Bankegylet.**

Eperjesi Takarékpénztár.

Sárosvármegyei Takarékpénztár Rt.

Eljegyzés. Dr. Weisz Mór bártfai ügyvéd e napokban jegyezte el Fusth Erikét, Justh Alfréd s neje Lügner Ella bájos leányát.

Dite Károly táncantató lakását Fő-utca 81. sz. alól **Arok-utca 44. sz.** alá helyezte át.

Igyunk Szlatvini-vizet! Ezen víz üdít, gyógyít és a legolcsóbb természetes ásványvíz!

Halálozás. Április 17-ikén hunyt el Bártfán **Párisa** Szaniszló, a bártfai szentferencendi társáznak közismert főnöke, életének 53., áldozópapságának 30. évében. Az elhunyt rendfőnök élénk részt vett Bártfai város társadalmi életében. Igazgatósági tagja volt a bártfai Gazdasági, Ipar- és Kereskedelmi Banknak is. Az ő érdeme a Ferencendiek bártfai templomának gyönyörű restaurálása. Temetése április 19-ikén ment végbe a hívek és a közönség általános részvétele mellett.

Új egylet. Az eperjesi munkások körében április hó 13-ikán «Keresztény Szociális Egylet» címen új egyesület alakult meg, melynek főcélja az önszegélyezés. Ezen egyesület tisztviselői a következők: Kárász József elnök, Billy József alelnök, Paskovits Ferenc főtitkár, Holomány József titkár, Petró János pénztáros, Dembovics István jegyző, ifj. Fábrián János és Pivovarnyik János ellenőrök, Krajnyák István és Gábor István gondnokok.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

A kir. kath. főgimnáziumban a VIII. osztály évfűző-vizsgálatai május 5—12-ikén lesznek. Az érettségi frásbeliek ideje május 15—17-ike, a szóbelieké pedig június eleje lesz.

Molnár Jenő kölcsönkönyvtárába naponta érkeznek újdonságok.

A M. Kárpátgyesület eperjesi osztálya április 26-ikán d. u. 5 órakor Bártfán turista-estélyt rendez, melynek legfőbb tárgya: dr. Thirring Gusztáv: «a Magyar Alpok vidéke», 99 vetített kép kíséretében; erre az estélyre az Osztály tagjait ezúton is figyelemre tesszük. — Április 27-ikén lesz a már régebben jelzett kirándulás a *Csernahorára*, szervezője: *Schönwiesner* János; az erre vonatkozó hirdetés a központi irodában ki van téve. Az Osztály tavaszi választmányi üléséről, lapunk mult számában megjelent jelentésben Kamer H. helyett Kramer H. olvasandó.

Frissen csapot kőbányai sör a «Szechenyi»-szállóda éttermében.

Meghívó. A Sárosvármegyei Állat- és Madárvédő Egyesület május 5-ikén délután 3 órakor Eperjesen, a vármegyei ház tanácstermében tartja évi közgyűlését, melynek tárgysorozatába az ifjúsági irodalmi-pályázat eredményének kihirdetése, a pályanyertes és megdicséret művek jelgés leveleinek kibontása és a díjak kiosztása is felvétel.

Díszítsuk fel ablakainkat virággal!

Különbféle kerti virágok és dugványok rendelhetők az Eperjes Széptételek Előmozdító Egyesület központi irodájában (Holénia Béla, Fő-u. 74.) Olcsó árak!

Ebzárlat. Saly Győző rendőrkapitány 40 napi újabb ebzárlatot rendelt el.

Köszönetnyilvánítás. Gerő Mihály 8 koronányi szakértői díját az Izr. Nőegylet népkönyvhájának ajánlotta fel. Ez adományát hálással köszöni az elnökség.

Nádszékeket újrafonnak a vakok (Kossuth-u. 37. Telefon 189.). *Értük küldenek és hazaszállítják.*

«Triesti» Általános Biztosító-Társulat («Assicurazioni Generali») Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. «Közgazdaság»-rovatunkban közöljük a «Triesti» Általános Biztosító-Társulat («Assicurazioni Generali»), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosítótársulatunk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a Társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar Jég- és Viszontbiztosító R.-t., baleset- és szavatossági biztosításokat az Első O. Általános Baleset elleni biztosító Társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a «Minerva» Általános Biztosító-Részvénytársaság számára. Az eperjesi főügynökség: báró *Ghillány* László.

Vasárnapi esti lap. Ápr. 13-ikától kezdve **RENDEKIVÜLI UJSÁG — VASÁRNAP ESTE** címmel vasárnapi riport-lap jelenik meg Budapesten, melynek szerkesztője *Peste* Frigyes, ismert nevű ujságíró. Egyes szám ára 4 fillér.

Talált pénz. Bártfáról írják: *Mihalcsin* János tapolylengyeli lakos ápr. 12-ikén a bártfai vásártéren 300 kor. papírpénzt talált, melyet átszolgáltatta a városi rendőrkapitánynak, ahol igazolt tulajdonosa átveheti.

KELLEMES ESTÉK AZ APOLLO-MOZGÓBAN

kedden,
csütörtökön,
szombaton
és vasárnap

állandóan elsőrendű
új műsorral

Rákóczi Kath. Kör

: nagytermében :

Árok-utca 44. szám alatt.

Zeneiskolai hangverseny. Az Eperjesi Széchenyi-kör államilag segélyezett zeneiskolája növendékeivel **április 27-ikén**, vasárnap d. u. 3 órakor a városi Vigadó nagytermében hangversenyt rendez a következő műsorral:

1. MOHR: **«Rondo à la Marcia»**. Két zongorán nyolc kézre előadják: *Hartmann Artur, Raáb György, Gerhard Béla és Jakobei István*. Tanárok: *Becht és Káldi*.
2. a) SAINT-SAËNS: **«La Cygüe»**;
b) LEONARD: **«Mouvement Perpetuel»**. Hegedűn előadják (unisono): *Páll Margit, Bergmann Jenő, Vanik József, Urbach Miklós, Bertalan Dezső és Weiszler Sándor*, zongorán kíséri *Székely Ilona*. Tanárok: *Herédy és Káldi*.
3. a) GOUNOD: **«Ave Maria»**. } Éneklő
b) BRAGA: **«La Serenata»**. } *Mikó Mária*,
ez utóbbit hegedűn, zongorán és harmoniumon kísérik: *Páll Margit, Grossmann Ilona* s tanár. Tanárok: *Herédy, Káldi és Moyzes*.
4. PAPINI: **«Andante»**. Hegedűn előadják: *Bergmann Jenő és Vanik József*. Tanár *Herédy*.
5. ÁBRÁNYI EMIL: **«A kis Savoyard fiú»**. Költemény. Szavalja *Dancz István*. Tanár...*
6. SZENDY: **«Air»**. Hegedűn előadja *Vanik József*. Tanár *Herédy*.
7. BEETHOVEN: **«Septett»**, — Op. 20. Zongorán nyolc kézre előadják: *Hartmann Ilona, Fuchs Hedvig, Friedländer Ella és Soóvári Ilona*. Tanár *Káldi*.
8. DANCLA: **«Air Varie»**. Hegedűn előadja *Urbach Miklós*. Tanár *Herédy*.
9. MENDELSSOHN: **«Ruy Blas»**. Ouverturen. Két zongorán nyolc kézre előadják: *Déri Janka, Grossmann Ilona, Kurth Dóra és Jakobei Dezső*. Tanárok: *Becht és Káldi*.
10. a) SCHUBERT: **«Himnusz»**. } Előadja az
b) HÄNDEL: **«Diadalének»**. } intézet vegyeskara — vonószekerek, két zongora- és orgonakísérettel. Tanár *Moyzes*.

Könyv- és zeneműújdonságok Molnár Jenőnél raktáron vannak.

A Leányegyesület házi-estélye. Az Eperjesi Jótékony Leányegyesület ápr. 16-ikán tartotta utolsó házi-estélyét az idei szezonban. Tetszést aratott kellemes hangjával *Oberländer* László, az egyesület pártoló-tagja, aki *Végi* Marcsa ügyes zongorakísérete mellett énekelte *Farkas Imre* «Az ősz románca» c. dalát. Nagyon kedvesen szavalta *Perényi* Ilonka Sas Ede «Csipkerózska» c. versét. Határozott művészi tehetségéről és finom előadási készségéről tett bizonyosságot *Herz* Ottó, az egyesület pártoló-tagja, aki zongorán előadta Grieg: 1. Improvisata, Tschaikowsky: *Barcarolle*, Sinding: *Marche grotesque* c. darabokat. Az est befejező pontja *Ehrlich* J. mérnöknek, az eperjesi műkedvelő fényképésznek alelnökének tanulságos és érdekes előadása volt a fényképezés módjáról; egyszersmind vetített képeket mutatott be szakszerű megjegyzések kíséretében. A képek vetítését *Molitor* Gusztáv eszközölte. A szépen sikerült estélyt *Klefner* Irén alelnök rendezte.

K AZ
ÓBANendű
ral
Kör
en :
alatt.Az Eperjesi
ett zeneisko-
én, vasárnap
agytermében
zó műsorral:
a". Két zon-
: Hartmann
ard Béla és
cht és Káldi.Perpetuel".
Páll Margit,
rbach Miklós,
ndor, zongor-
rok: HeredyÉneklő
Mikó Mária,
n és harmo-
Grossmann
dy, Káldi ésin előadják:
Tanár Heredy.
oyard fiú".
án. Tanár *.
őadja VanikOp. 20. Zon-
Hartmann
ader Ella és

dün előadja

Ouverturen.
adják: Déri
th Dóra és
ht és Káldi.Előadja az
intézet ve-
zongora- és

okMolnár

stélye. Az
ápr. 16-ikán
i szezonban.
Oberländer
aki Vági
ett énekelte
alát. Nagyon
Sas Ede
ott művészi
zségéről tett
let pártoló-
Improvisata,
Marche gro-
jező pontja
edvelő fény-
érdekes elő-
gszersmind
erű megjegy-
ését Molitor
erült estélyt**A vakok intézetének első alapítványa.**

Az alapítványtevők sorát a vakok intézetében szmrecsányi Samrecsányi Lajos egri érsek nyitotta meg. 200 koronát küldött a héten Tahy József alispán kezeihez azzal a hozzáadással, hogy évente legalább ennyivel óhajtja támogatni a sorssújtottakat gyámoltó intézményt. A Vakok Eperjesi Intézete szervezeti szabályzata értelmében az alapító-tagok egyszersmindenkora 1000, vagy évi 50 kor.-val, az alapítványtevők pedig egyszersmindenkora 4000, vagy évi 200 kor.-val biztosítják az intézmény főnállását és áldásos működését. Az alapítványtevők a saját alapítványukra maguk nevezik ki a kedvezményezett növendéket, aki az alapító nevével ellátott ágyat foglalja el mindaddig, amíg ki nincs képezve és az alapító mást nem nevez ki helyére. Szmrecsányi érsek tehát alapítványával örök időkre biztosította egy vaknak a nevelését és kiképzését a Vakok Eperjesi Intézetében. Az intézet célszerű átalakításához újabb Weisz Jakab és Fia fakeskedők Kassáról 70 folyóméter padlóvankosfát és Dianovszky Vilmos vaskereskedő Eperjesről 40 négyzetméter mennyezetnádat küldött; Reismann Herman fakeskedő Kisvárdáról (Szabolcs m.) 25, Wolfbauer és Brandmayer fakeskedők Hosszúmezőről (Máramaros m.) pedig 20 koronával váltotta meg hozzájárulását. A gyergyószentmiklósi kir. erdőgondnok, Berecs János eperjesi kincstári erdőmérnök közbenjárására, 50 drb ezüstfenyőt juttatott a vakok udvarának rendezésére és ugyancsak a héten Paszternák, helybeli szállító két ingyenes fuvarát bocsátott az intézet rendelkezésére.

Berger orvostudom. higienikus szappanjai 1868. óta vannak a világforgalomban; nem csoda tehát, hogy számos értéktelen utánzata akad. Berger szappanjai csak akkor valódiak, ha az ismert védjegy kivül a cég vörösen frott aláírása is látható a csomagon: G. Hell & Comp. Minden patikában és drogériában kaphatók.

Cselédjutalmazási alapítvány. Néhai Kósch Frigyes örökösei, atyjuk emlékének megörökítése céljából 2000 koronás alapítványt tettek «Kósch Frigyes-féle cselédjutalmazási alapítvány» címen. Az alapítványi tőkének 4%-os kamatai három egyenlő részben fognak május 3-ikán d. u. 3 órakor a jutalomért pályázó három legjobb eperjesi cselédnek kiosztatni. Legjobb alatt azon cselédek értendők, akik Eperjesen leghosszabb ideig egyfolytában egy és ugyanazon gazdánál szolgálták híven, szorgalommal, kifogástalan példás erkölcsi magaviselettel a gazda megelégedésére. A cselédek nemre való tekintet nélkül pályázhatnak. Írásbeli kérvényeiket legkésőbb f. hó 30-ikáig kell a rendőrkapitányi hivatalnál benyújtani.

Női kereskedelmi szaktanfolyam Eperjesen. Városunk és megyénk kereskedelmi és gazdasági életének fokozatos fejlődése egyre érzékenyebben tette érzhetővé oly tanintézet vagy tanfolyam hiányát, mely a kereskedelem részére képzett szakőröket nevelhetne. — Különösen érezték e hiányt az önálló ekzsiztenciára törekvő, kenyérkereseti forrást kereső nők, kiknek szüleik lakóhelyétől távol eső helyen való neveltetése rendkívül meg van nehezítve. A statisztika szerint a polgári leányiskolák negyedik osztályából kikerülő növendékek 58%-a kenyérkereső pályára lép és kétségtelen, hogy a női továbbképző intézmények közül a kereskedelmi tanfolyam az, melynek elvégzésével aránylag rövid idő alatt olyan gyakorlati ismeretek birtokába juthatnak a növendékek, melyek nekik pénzintézeteknél, biztosító-társulatoknál, kereskedelmi és iparvállalatoknál, ügyvédi és körjegyzői irodákban stb. tisztességes kenyérkeresetet biztosítanak. De az itt szerzett szakismereteknek saját háztartásában is kiváló hasznát veszi a nő. Sárosvármegyében egy ideig ilyen tanfolyam nem volt. — Sőt kereskedelmi iskolánk — nem tekintve az Eperjesi Kereskedők Társulata által fentartott alsófokú iskolát — megyénkben még férfiak részére sem volt, bár a szakőrök képzése megyei kereskedelmünknek immár sürgős kielégítést igénylő érdekévé vált. — A polgári leányiskolát elvégzett leányaink pedig vagy arra voltak utalva, hogy nagy anyagi áldozattal idegenben végezzék a kereskedelmi szaktanfolyamot, vagy arra, hogy a ma már túlsúlyos és szellemi proletáriátust termelő óvó- s tanítónői pályára lépjenek. A kereskedők és a kenyérkeresetre törekvő nők körében egyaránt élesen érezték hiányt pótol az Eperjesi Kereske-

dők Társulatának, mely városunk kereskedelmi és ipari érdekeinek szolgálatában eddig is számos hasznos intézményt létesített és tart fenn, legújabb kulturális alkotása: a női kereskedelmi szaktanfolyam létesítése Eperjesen. A társulatnak fardhatatlan elnöke, Holénia Béla még mult év őszén indította meg a tanfolyam szervezése érdekében a szükséges lépéseket, melyek számos akadály legyűrése után most sikerre vezettek, amennyiben a vallás- és közokt.-ü. miniszter f. é. március 17-ikén kelt rendeletével a kereskedelmi miniszterrel egyetértően megengedte, hogy az Eperjesi Kereskedők Társulata az ág. hitv. ev. leányiskolával kapcsolatosan női kereskedelmi szaktanfolyamot szervezhessen. — Ezen rendelet alapján a tanfolyam f. é. szeptember havában kezdetét veszi és ezzel Eperjes egy újabb, a nők megélhetését biztosító, kulturális intézménnyel lett gazdagabb. Elismerés illeti ezért a Kereskedők Társulatát s annak érdemes elnökét, Holénia Bélát, kinek kezdeményezésére a társulat férfiak részére külön esti kereskedelmi szaktanfolyamot is fog nyitni. Mindkét tanfolyamra vonatkozóan a részletesebb tudnivalót lapunk későbbi száma fogja közölni.

Mielőtt cipőt vásárolna, nézze meg

Weisz Jenőkizárólagos **CIPŐ**-árúháza,**Eperjes, Fő-u. 35.**

a „Korzó“-szállodával szemben.

Lion Brand oroszán-védjegyű
női-cipők egyedüli raktára.

Anyák iskolájában arra fektetik a legnagyobb súlyt, hogy mivel legyenek a gyermekek akkor táplálva, ha a természetes táplálás az emlőn keresztül megszűnik? Ez iskola egyetlen tanítása, hogy minden anya tudomást szerezzen a Phosphatine Falières létezéséről és annak pótolhatatlanságáról. Aki Phosphatine Falières-el táplálja gyermekét, annak eredményes munkája biztosítva van, mert nincs jobb és értékesebb tápszer; kellemes ízű, könnyen emészthető, a fogzást megkönnyíti és biztosítja a csontrendszer fejlődését.

Helyreigazítás. Mult számunkban közöltük volt, hogy az alsószalóki gazdasági szövetkezetbe betörés történt s annak tettesét Hurajt Márton személyében a csendőrség kinyomozta. Most a vett újabb információ alapján közöljük, hogy a betörés csakugyan megtörtént s a betörő körülbelül 300 kor. értékű holmit rabolt el. A tettes azonban nem Hurajt Mátyás. A nevezettnél a csendőrség házkutatást tartott ugyan s talált is nála egyes idegen tárgyakat, ezek azonban nem a szövetkezetből valók.

Közygűlés. Az Eperjesi Rákóczi Kath. Kör ápr. 13-ikán d. u. 4 órakor tartotta évi rendes közygűlését a Kör kistermében Uhlarik Mátyás és Zaborovszky Béla elnöklésével. A gyűlésen kiemelkedő mozzanat volt az egyházi elnök magas szárnyalású megnyitó-beszéde a katolikus öntudat ébrentartásáról és az egymáshoz való ragaszkodásról, a vallásos és hazafias gondolkodás összhangjáról. Ezután Pethe Ferenc titkár az évi működést terjesztette elő, mely szerint a Körben a tél folyamán négy hitvédelmi, négy társadalmi és négy esztétikai előadás volt. Különösen sikerült a farsangi táncmulatság, amely 430 kor. tiszta jövedelmével az összes eddigi mulatságokat felülmúlta. A Kör tagjainak száma 1912-ben 576 volt. Végül Kletsz Gábor előterjesztette a számadásokat és Gyök József a számvizsgáló-bizottság jelentését. Érre

Uhlarik Mátyás világi elnök mondott köszönetet a tisztikarnak munkásságáért s annak nevében a közygűlés előtt lemondott. A közygűlés újra megválasztotta az egész régi tisztikart és a választmányt. A gyűlés után este népes társasvacsora volt a Kör vendéglőjében. A társasvacsorán Zaborovszky Béla prépost és Magyar József főjegyző mondtak magasreptű, gondolatdús felkösztöntöket.

Nemcsak a gazdagok kiváltsága a fürdőzés! Minden embernek, ki egész éven át robotol, joga van néhány hétig pihenni, reumas, köszvényes vagy egyéb baját gyógyítani és szabadságát jó levegőn és szép vidéken eltölteni. Ezt a jogot úgy az állam, mint a legtöbb magánvállalat elismeri, amikor hivatalnokainak néhány heti szabadságot ad. Csak az a baj, hogy az utazás és a más helyen való tartózkodás többletköltséget nem sok ember bírja. E bajon eredményesen segít Trencsénteplicz-fürdő igazgató-sága az által, hogy a tavaszi és őszi hónapokban, vagyis a fődény 10 hetét kivéve az egész évben, minden hivatalnoknak és ehhez hasonló foglalkozásúnak napi csekély nyolc koronáért teljes pensiót és gyógyfürdőt, vagy iszapkezelést ad külön szobával és úri ellátással. Ilyen olcsón a mai drágaság mellett még otthon sem élhet az ember.

«Eperjesi Halásztársulat» címen megalakult Eperjesen egy új társulat, mely a földmívelésügyi miniszternek rendelete alapján hivatva lesz nemcsak a halászatot kizárólag a sportszerűség szerint üzni, hanem feladatául tűzte ki az itteni vizeinkbe lehetőleg nemesebb fajú halakat is telepíteni. A társulat elnöke dr. Dobay Zsigmond, ügyésze dr. Kovács Viktor, pénztárosa Hanusovszky Imre, jegyzője Sándó Béla. Választmányi tagok: dr. Mikler Károly, Nitsche Frigyes, Vrablovich Géza és Böhm Emil, ki egyúttal halászmesterré választatott. A társulatnak sikerült a Tarcza és Szekcső vizét, összes mellékfolyásaival, Eperjes felső határától Lapispatak alsó határáig bérebevenni.

Football. Ápr. 20-ikára bekövetkezett, amire mindenki számított: elmarad a másik sátoraljaúj helyi csapat eperjesi mérkőzése is. Valóban igen magas sportérzékéről és bajtársias viszonyról tesz tanúságot ez is. Így az ETVE legközelebbi mérkőzése ápr. 27-ikén ismét csak Kassán lesz a KAC-bal barátságos jellegű. Az Eperjesen játszandó első bajnoki mérkőzésre május 1-jén jó a Kassai Torna-Club (a régi Munkás T. E.).

Egy karikagyűrűt akart ápr. 12-ikén Jancsik Katalin a helybeli zálogházban elzalogosítani. A gyűrű H. Gy. 1895. VIII./4. jelzéssel volt ellátva. Jancsik Katalint azonban Kozák detektív, — kinek a lány viselkedése gyanús volt, — kérdőre vonta, hogy kié a gyűrű, mire ő azt válaszolta, hogy neki édesanyja adta elzalogosítás végett. A kihallgatásnál Jancsik anyja azt állította, hogy a gyűrűt pár év előtt fia találta Eperjesen. A nyomozás folyamatban van.

A tudomány mai álláspontja szerint
bebizonyíthatóan az Odol a legjobb
szer a száj — és a fogak ápolására.

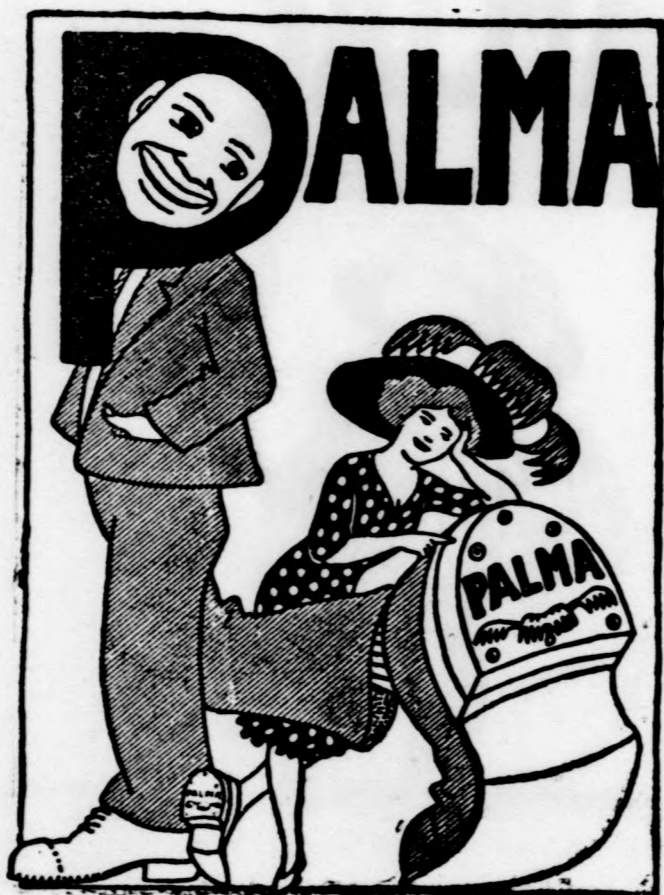
Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

Az eperjesi Kath. Legényegyesület április 13-án délelőtt 11 órakor *Zaborovszky* Béla egyházi elnök vezetése mellett tartotta meg rendes évi közgyűlését. A belépett új tagok ünnepélyes fogadalm-letétele után Paskovits Ferenc ügyvezető-elnök az egyesület működéséről, Kaluzsa Félix pénztáros az egyesület vagyoni állapotáról számolt be. A tisztújítás során egyh. elnökké Zaborovszky Béla prépost-plébános, világi elnökké Magyar József, ügyvezető-elnökké Paskovits Ferenc, alelnökké Hanzely Pál s titkárrá Petz Károly lett megválasztva. Dékánoknak Lichvár Miklós és Fiffik János.

Eötvös-ünnep. Az eperjesi ág. h. ev. Kollégium főgimnáziumának ifjúsága ápr. 13-án, vasárnap a Kollégium dísztermében, rendkívül szépen sikerült ünnepélyt rendezett. A nagy írónak, az államférfiúnak, br. *Eötvös* Józsefnek szentelték e napot, születésének 100-ik évfordulója alkalmából. A rendezés és az ünnepély sikere és szép lefolyása dr. *Wallentinyi* Samu főgimn. tanár buzgó munkálkodását dicséri, aki mint a Magyar Társaság elnöke, mindent elkövetett az ünnepély sikere érdekében, amely az ősi Kollégium nagytermében, igen szép közönség előtt folyt le. Az ünnepély programja a következő volt: 1. Haydn: IV. Symphonia. Előadta a főgimn. Zenekör, Herédy Sz. Imre tanár vezetésével. 2. Megnyitóbeszéd. Tartotta Kutsinszky Béla VIII. o. t. 3. «A nagy lélek útján.» (Br. Eötvös J. emlékezete.) Írta Tuba Károly. Szavalta Moskovics Frigyes VIII. o. t. 4. Dancla: «Petites Symphonies». Hegedűn előadták: Bolgár S. VIII. és Kemény L. VII. oszt. növendékek; zongorán kísérte Dancz István VIII. o. t. 5. «Br. Eötvös József.» Írta és felolvasta Megéla Elek VIII. o. t. 6. «Vár és kunyhó.» Írta br. Eötvös J., szavalta Dancz István VIII. o. t. 7. Br. Eötvös J.—Beleznay: «Búcsú». Előadta a főgimn. Dalkör, Borsody Károly tanár vezetése mellett. A szép program minden egyes pontja oly hatást keltett a jelenlévőkben, hogy tetszésnyilvánításában valóságos ovációkban részesítette a szereplőket, kiknek mindegyike kivétel nélkül teljes tudással igyekezett az ünnepély sikerét biztosítani. — Szép munkát végeztek Herédy és Borsody tanárok is, akik az ifjúság zene-, illetve dalkörét vezetik.

Jó éjszakát szerezhet magának mindenki, ha a hálószobáit a «Löcherer Cimexin»-nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbák beigazolták, hogy a «Löcherer Cimexin» nemcsak a poloskát és annak petéit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb- és hangyáktól is; a molykártól pedig a szőrmeruhákat teljesen megóvjá. Beszerezhető: Pálesch Á. drogériájában, Eperjesen és a készítőnél, Löcherer Gyula gyógyszerésznél, Bártfán.

Tűzeset. Ápr. 6-ikán d. e. fél 10 órakor Hercz Frigyes palonczai lakos kárára egy szalmakazal 13,000 kor. kárösszegben elégett. A csendőrség kinyomozta, hogy a tűzet *Tomcsisák* Tivadar 11-éves fiú okozta azáltal, hogy a szalmakazal tetején cigarettázott, majd a félig elszívott szivarkát a szalmára dobva, elszaladt. A kissebzeni járásbírósnak jelentés tétetett.

A «Magyar Figyelő» most megjelent 8. száma vezető helyén közli Réz Mihály «Osztály-öntudat» című érdekes tanulmányát. Medveczky Frigyes «Egyetemi oktatásügy, társadalom és kultúra» címen igen figyelemreméltó szempontokat vet fel. Nagyon érdekes Huszár Vilmos tanulmánya «Az irodalmi hatások nemzetközi jelentősége» címen. Alexander Bernát folytatja Rodinról szóló, nagyjértékű tanulmány-sorozatát. Pollner Ödön E. Nagy Olivér «Osztályok közjog»-át bírálja. Kemény Simon színházi cikke és a gazdag Feljegyzések rovat egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A szépirodalmi részben Somlay Károly elbeszélését «Makk-bárók» címen találjuk. Az előfizetési díj egész évre 24 kor., félévre 12 kor., negyedévre 6 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-út 16. sz.

A májusi vasúti menetrend. A m. kir. államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon május 1-jén a *nyári* menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben levő téli menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

A budapest-kei. p.-udvar—brück-királyhidai vonalon: A Budapest-kei. p.-udvarról Wien felé jelenleg d. e. 9 ó. 20 p.-kor induló 2. sz. gyorsvonat 10 p.-cel *korábban*, a Budapest-kei. p.-udvarra Wien felől jelenleg d. u. 1 ó. 30 p.-kor érkező 1. sz. gyorsvonat pedig 10 p.-cel *később* fog közlekedni.

A budapest—hatvan—ruttkai vonalon: Budapest—Gödöllő között május 1-jétől és Hatvanról—Budapestig május 15-ikétől szept. 15-ikéig az előző években közlekedett vasár- és ünnepnapon vonatok ismét forgalomba helyeztetnek.

A sátoraljaújhely—legénye—alsómihályi—kassai vonalon: a Sátoraljaújhelyről Kassára jelenleg regg. 7 ó. 48 p.-kor érkező vonat már regg. 6 ó. 09 p.-kor fog Kassára érkezni, miáltal ott csatlakozást talál Zsolna és Orló felé.

A budapest-kei. p.-udvar—lawocznai és miskolci—kassai vonalon: Lawocznától Miskolczig egy új gyorsvonat, ellenirányban egy új személyvonat helyeztetik forgalomba I., II. és III. oszt. kocsikkal. Az új gyorsvonat Lawocznán Lemberg felől, Miskolcra Budapest felé, Budapesten pedig Fiume felé kap csatlakozást. Az új személyvonat Miskolcra Budapest felől, Lawocznán pedig Lemberg felé kap csatlakozást. A Miskolcra jelenleg regg. 5 ó. 25 p.-kor Sátoraljaújhelyre induló személyszállító tehervonat személyvonattá átműsítve Miskolcra regg. 6 ó. 12 p.-kor fog indulni s így feloleli Miskolcra az oda Budapest felől regg. 5 ó. 54 p.-kor érkező vonat csatlakozását, Szerencsen pedig Kassa felől nyer csatlakozást, sátoraljaújhelyi érkezése a jelenlegi marad. A Sátoraljaújhelyre Miskolcra jelenleg regg. 4 ó.-kor érkező vonat, miskolci indulásának változatlanul hagyása mellett, Sátoraljaújhelyre már éjjel 2 ó. 20 p.-kor fog érkezni, ahol csatlakozást nyer Legénye—Alsómihályi, Kassa, Zsolna és Orló felé. A múlt évben június 15-ikétől szept. 15-ikéig Budapest—Kassa (Poprád—Felka) közt közlekedett tátrai gyorsvonatpár ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyeztetik.

A budapest-nyug. p.-udvar—marcheggi vonalon: a Wienből Budapestre jelenleg d. u. 1 ó. 40 p.-kor érkező gyorsvonat Budapestre 20 p.-cel később, azaz d. u. 2 ó.-kor fog érkezni.

A budapest-kei. p.-udvar—fiumei vonalon: A Fiuméből Budapestre este 6 ó.-kor induló gyorsvonat menete gyorsítatik, Budapestre regg. 8 ó. helyett már regg. 7 ó.-kor fog érkezni s így ott csatlakozást nyer a regg. 7 ó. 20 p.-kor Máramarosziget, Lawoczne, Stryj, Lemberg felé induló gyorsvonathoz.

A miskolci—füleki vonalon: Miskolcra Bánrévén egy új esti vonat helyeztetik forgalomba, csatlakozással Miskolcra az oda Budapestről d. u. 5 ó. 48 p.-kor érkező gyorsvonathoz.

A kiszagdák figyelmébe. A földművelésügyi miniszter 50,000 korona hitelt engedélyezett ez évre oly célból, hogy a járási m. kir. állatorvosok bármely időszakban a tényleges szükséghez képest a szegénysorsú kiszagdák állatait lépfene, sercegő úszóg és sertésorbánc ellen ingyenesen beoltásák. Ama községek kiszagdái, ahol a csontbetegségek valamelyike évről-évre elő szokott fordulni, a baj orvoslása végett teljes bizalommal keressék fel az illető járási, illetve a városi állatorvost.

Testi sértés. Ápr. 6-ikán este 10 órakor Pécsújfalu községben *Zborovszky* György és *Lásár* András ottani lakosok összeverekedtek, mely alkalommal Zborovszky Lázárt fején ötször és vállán kétszer megszurta s ezáltal rajta súlyos testi sértést ejtett. A kissebzeni járásbírósnak jeljelentetett.

Április tréfája. Az emberek ismét összebb húzódnak a kávéházban s komor arccal állapítják meg a nyilvánvaló tény, hogy az Április, ez a vén, bolondos asszony, komisz kis tréfát űzött ismét velünk. A korszórolt eltűntek a tavasz-lila toalettekben pompázó hölgyek s a hirtelen-nyári férfiak. Csupa rideg, szomorú arcú emberek róják az utcákat, akiknek az idő e szeszélyes pályfordulása eszükbe juttatta minden adósságukat. Pedig mennyi remény, mennyi ragyogás volt a márciusvégi meleg, napfényes délelőttökben. A téli ember elfakult lelke szivárványos álmokat látott és színes kalandokat keresett ifjú hölgyekkel, akik csak a tavasznak és a tavaszról élnek. Hiába. Április soha nem engedi el a maga évszázadok óta megisméltődő tréfáját. Akik azt hiszik a márciusi szép napokon, hogy az idén meg fogják spórolni a felöltő árát, azok csalódnak, mert a vén április a szabók malmára hajtja a vizet még akkor is, ha a végrehajtónak kell kivasalni a szomorú tavaszi ifjú ki nem fizetett felöltőjét.

Sirolin
"Roche"
orvosilag ajánlva a légzőszervek
mindennemű megbetegedése ellen,
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélykórja ellen.
Kapható minden gyógyszerárban
Egy üveg ára 4 korona

Lopás. Ápr. 1-jén Máthé István balázsvölgyi lakos kárára szekereknek egyik kerekét 14 kor. kárösszegben ellopták. Később a káros a kereket *Blaskó* Andrásné szekereán felismerte. A lopás gyanúja miatt Blaskóné szolgáját a kissebzeni járásbírósnak jeljelentették.

Elveszett. Zombory István, tanítóképezdész a Kassai-úton egy fekete bőrből készült pénztárcát 6 kor. 60 fill. pénzzel és egy elzalogosított flóbertpuskáról szóló zálogjeggyel elveszített.

Késelő vasutasok. Ápr. 15-ikén éjjel fél 1 óra tájban a Kassai-úton két vasutasnak öltözött egyén Schwanda Mihályt, Török Lipótot és Máté Józsefet megtámadták, illetőleg megjegyzéseket tettek, azonban Schwanda az egyiket ellökte magától, míg a másik vasutas megszökött. Ezután nyugodtan folytatták útjukat Sóvár felé, mikor az Amster-féle ház előtt észrevették, hogy az egyik vasutas — zsebkéssel kezében — utánuk rohan, őket újra megtámadta, s egyiket a kezén súlyosan megszurta. A rendőrség kinyomozta, hogy a késelő *Lengyel* József, vasuti pályőr-jelölt, aki a kir. járásbírósnak fel lett jelentve.

Tartalékosok katonai szolgálata. A hadügyminiszter a monarchia északi határain összpontosított haderő összes csapataihoz elküldte a behívott tartalékosok szabadságolására vonatkozó rendeletet; egyúttal gondoskodás történt, hogy hazautazásukra kellő számú vasúti kocsik álljanak rendelkezésre. Egy másik rendelet a most teljesített szolgálat beszámítására vonatkozik. Nevezetesen ez a szolgálat egy fegyvergyakorlatnak számít, de ha az akkor szolgálatban töltött idő 28 napnál több, a második fegyvergyakorlatba számítandó be. Kéthónapi szolgálat minden további periodikus fegyvergyakorlat alól mentesít.

Lefűrészelte a hüvelykujját. Lútočka Dániel kocsigyártó bejelentette, hogy *Vilcek* Mihály kerékgyártósegéd fűrészelés közben a bal hüvelykujját elfűrészelte. A fűrészt véletlenségből kiugrott a fatömbből és így támadt a baleset.

A japánok gyakorlati érzéke

azonnal felismerte az új gummisarok számos előnyeit!

Ferdére taposás, kislálás, fáradtság, az ízületek rázkódtatása kizárva! Bercsnművek Budapest, VII.

SZINHÁZ.

Ötödélfhavi szünet után újból megnyiták városi színházunk kapui.

A színpadon kedves ismerőseinket látjuk viszont, akik művészetükben megizmosodva, megérsődve jöttek el hozzánk újból, hogy kedves órákat szerezzenek nekünk. Városunk közönsége biztonnal szívesen fogadja őket s viszonzni fogja szándékukat, amellyel a mi jókedvünk emelésére törekednek.

Megnyitó-előadásul *szerdán* (április 16-ikán) Kálmán Imre, illetve Grünbaum és Wilhelm «Cigányprimás» c. szépszenéjű operette-je került színre, szépszájú közönség előtt. A címszerepet Radványi Dezső kreálta s tegyük hozzá mindjárt, igen szép sikerrel. Sárít Belezny Margit játszotta. Táncait, játékaát meleg tapsal viszonzta a közönség. Széchy Emmát hasonló melegséggel fogadta közönségünk Juliska szerepében. Nagy Imre Cadean, Gömörly Caston, Sóllyom Laci szerepében arattak elismerést. Meg kell említenünk Aranyossynét és Halászt.

Csütörtökön (ápr. 17-ikén) Molnár Ferenc nagy-sikerű darabját, a «Farkas»-t adták. Vendégünk volt. *Földváry*, a kassai színház tagja, látogatott el hozzánk, hogy nekünk is megmutassa, hogy amióta elhagyott bennünket, milyen nagyot fejlődött. Mert régi ismerősünk már nekünk Földváry, hiszen pár évvel ezelőtt állandóan városunkban játszott. Szabó Gyuri szerepében nyújtott most kitűnő alakítást. Méltó partnere volt dr. Kelemenné szerepében Saári Margit. Ugyancsak helyes felfogással játszotta el szerepét Balló is. Jók voltak még Gömörly és Sóllyom. A közönség azonban nem nagy érdeklődést mutatott, még a jónevű művészek, Földvárynak vendégfellepte sem volt rá különösebb hatással.

Pénteken (ápr. 18-ikán) Lehár operettejének, az «Évá»-nak fülbemászó melódiáiban volt alkalmunk gyönyörködni. Flaubert Oktáv gyártulajdonos szerepében Radványit láttuk. Előadásán bizonyos bágyadság, kedvetlenség vonult végig, amit különben kevés kivétellel a többi szereplőről is elmondhatunk. Beleznyat a közönség rész-

vétlensége sem kedvetlenítette el, tőle megszokott kedvességgel és tudással játszott ma is. Hasonlóképpen szólhatunk Szécsiről. Jók voltak még Gömörly és Sóllyom.

Szombaton: «A faun» premíere-je volt. Az előadásról jövő számunkban emlékszünk meg.

A jövő hét műsora: Vasárnap d. u.: «Limonádé ezredes», este: «Cigányprimás». Hétfő: «Iglói diákok», mérsékelt helyárrakkal. Kedd: «Saffó» (színmű-újdoncság). Szerda: «Mexikói leány» (operette-újdoncság). Csütörtök: «Bella» (színmű-újdoncság). Péntek: «Tengerész Kató», mérsékelt helyárrakkal. Szombat: «Sarkantyú» (színmű-újd.).

Steckenpferd lilomtejszappan

Bergmann & Co. Tetschen a/E. gyárából elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc- és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógyárakban, drogériákban, illatszert- és fodrászüzletekben 80 fillérért kapható. Szintúgy páratlan hatású női kézápolásra a Bergmann «Manera»-lilomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

KÖZGAZDASÁG.

A «Triesti» Általános Biztosító-Társulat.

(«Assicurazioni Generali».)
Március hó 26-ikán a Társaság 81-ik rendes közgyűlése tartatott meg. A közgyűlés elé terjesztett 1912. évi mérlegek előttünk fekvő jelentéséből látjuk, hogy az 1912. dec. 31-ikén érvényben volt *életbiztosítási tőkeösszegek* 1,267,209,909 korona és 28 fill.-t tettek ki és az év folyamán bevett díjak 55.525,392 kor. és 20 f.-re rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23.703,976 kor. 65 f.-rel 375.547,656 kor. 67 f.-re emelkedett. Az életbiztosítottak osztalékalapja 7.141,183 kor. 12 f.-t tesz ki. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a tükörüveg-biztosítást, a díjbevétel 18.926.541,149 korona biztosítási összeg után 32.462,892 kor. 58 fill. volt, miből 11.326,023 kor. 37 fill. viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 21.136,869 kor. 21 f.-re rúgott és ez összegből 15.302,274 kor. 59 fill., mint díjtartalék, minden teherrel menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 155.630,256 kor. 27 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel 1.636,426 kor. 93 f.-re rúgott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel 916,019 kor. 81 f.-t tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett 6.048,766 koronát, mely a viszontbiztosítások levonása után 2.793,257 kor. 34 f.-re rúgott. Károkért a társaság 1912-ben 49.019,662 kor. 23 f.-t és alapítási óta 1,112.818,121 kor. 56 f.-t fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 222.758,821 kor. 22 fill. esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen 17.264,558 kor. 20 f.-re rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség-tartalék, mely 7.360,599 kor. 28 fillért tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt 7.924,932 kor. 13 f.-re rúg, továbbá fel-említhető a 160,000 koronára rúgó kétes követelések tartaléka és az ingatlan-tartalék, mely az ideai átutalással 2.219,026 kor. 79 f.-t tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 416.840,622 korona 40 f.-ről 434.367,388 kor. 47 f.-re emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog-követelések 104.161,605 kor. 92 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 45.159,521 kor. 06 fill. 3. Értékpapírok 242.001,442 kor. 88 fill. 4. Követelések államoknál és tartományoknál 40.422,113 korona 73 fillér. 5. Tárcaváltók 626,815 kor. 16 fillér. 6. Kézpénz és az intézet követeléseai a hitelezők követeléseinek levonásával 1.995,889 korona 72 fill. Összesen 434.367,388 kor. 47 fill. Ezen értékekből 82 millió korona magyar értékekre esik. A «Minerva» általános biztosító részvénytársaság Budapestben, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezességi- és óvadék-, vala-

mint az eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sikkasztás elleni biztosítással, nemkülönben a versenylóvak, telivérek és más értékesebb tenyésztések biztosításával, mely új ágazatokat nevezett társaság vezette be hazánkban. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Bővebbet az eperjesi főügynökség: br. *Ghulány László*.

Felelős szerkesztő: Dvortsák Győző. Kiadótulajdonos: Kósch Árpád cég.

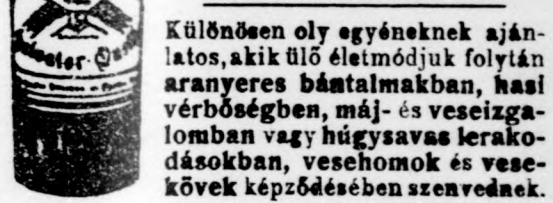
NYILTTÉR.

Vesebajknál, hógyhólyag-bántalmaknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór- és Lithium-tartalmu gyógyforrás

SALVATOR

kioldó erővel használható. Kiváló óveszer a vörhenynél (scarlatina) fellépő vesebántalmaknál. Hógyhajtó hatásu. Kellemes ízű. Vasmentes. Könnyen emészthető. Teljesen tiszta. Állandó összetételű.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, akik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy húgysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Előírangu gyógyvíz és diätetikus ital.

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palaczk	32 fillér.
1/4 " " "	40 " "
1/1 " " "	48 " "

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palaczkok a következő áron vétetnek vissza:

1/2 literes palaczk	6 fillér
1/4 " " "	7 " "
1/1 " " "	9 " "

Eperjesi főraktár: Mikolík Istvánnál.

Kiadó főutcai lakás.

Fő-utca 16-ik számú házban az emeleti lakás, minden mellékhelyiségével együtt július vagy aug. 1-től kiadó. Bővebbet ugyanott.

Szlatvini „Anna”-forrás.

Lithiumban legdúsabb ásványvíz.

Üdít! Gyógyít!
Nyálkaoldó! Húgysavoldó!
Kapható minden jobb üzletben!

Eladási árak:

1 üveg 1 liter tartalommal	42 fillér
1 " 1/10 " " "	30 fillér.

Üres üvegekért visszafizetnek:

1 drb 1 literes üvegért	10 fillért
1 " 1/10 " " "	6 fillért.

Főraktár: SCHNITZER SAMUnál, Fő-utca 97. sz.

2193/1913. tkvi szám.

Árverési hirdetés.

Dr. Klein Samu kisszebeni ügyvéd által képviselt Badanicz Jánosné sz. Karaffa Katalin, mint k. Badanicz Anna t. és t. gyámanya, pusztamezői lakosnak Toppicz György kisszebeni ügyvéd, ügygondnok által képviselt Badanicz József elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 458 kor. 75 fill. tőke, ennek 1910. évi aug. hó 17-ikétől járó 8 % kamata, 229 kor. 80 fill. eddigi, 30 kor. 30 fill. jelenlegi és még felmerülő költségek kielégítése végett végrehajtást szenvedettnek:

1. a pusztamezői 37. sz. tjkvben A. I. 1-4., 7., 8., 10-21. sorsz. a. foglalt $\frac{1}{8}$ -ből B. 12., 19. a. $\frac{1}{8}$ részbeni jutalékára 520 kor.;
2. a pusztamezői 75. sz. tjkvben foglalt 133/b-4. hr. sz. erdőből B. 53., 74. a. $\frac{1}{8}$ részbeni jutalékára 24 korona;
3. a pusztamezői 82. sz. tjkvben foglalt 483 hr. sz. szántójára 10 kor.;
4. a lubotényi 175. sz. tjkvben A. I. 1-6. sorszám alatt foglalt szabad birtokból B. 13. sz. a. $\frac{1}{8}$ részbeni jutalékára 64 kor. becs- és kikiáltási árban elrendeltek s az, valamint a megállapított feltételek ezennel közhírré tétetnek.

Az árverés 1913. évi június hó 24-ikén délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor fog megtartatni Pusztamező község házában, úgy a tkvi hivatalban, mint a fenti község előjáróságánál kifüggesztendő és megtekinthető feltételek mellett.

Kir. bíróság, mint tkönyvi hatóság, Kisszebenben, 1913. április 9.

Patocskó s. k.,
kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül: Hegedűs Győző, kir. tkvezető.

Alsó-körút 26. sz. alatt : egy NAGY KERT

3 szoba-, fürdőszoba- konyha- és mellékhelyiségekből álló villával együtt (vívezeték bevezetve) azonnal

■ bérbeadó. ■

Bővebbet: özv. Schwarcz Edéné, Eperjes, Fő-utca 63.

Eperjes virágváros!

A legszebb, legkedvesebb és dekoratív hatású balkon-, ablak- és ámpolna-dísznek elismert

alpesi csüngő-szegfűk

kaphatók két fajban és ötféle színben, még ez évben virágzó példányokban, nagyság szerint 80 fillértől 1 kor. 20 fill.-ig. Külön erős virágok 2 koronáig.

Erfurti cserép dísz- vagy kerti-szegfűk

kétéves virágok, 40 fillértől 60 fillérig.

Különféle virágrágyáról és -tápszerről utbagazítást nyújt **Mauks Kálmán**, Eperjes, Kossuth L.-utca 30. (Stefánia-utca felé).

Szép üzlethelyiség

tágas raktárral

kiadó május 1-jétől

a Fő-utca 25. sz. házban.

Bővebb felvilágosítással dr. Ferbstein Károly ügyvéd szolgál.

Május 1-jén nyílik meg Kisszebenben

A KÉN FÜRDŐ!

(1 fürdő ára 72 fillér.)

Kitűnő magyar konyha, ■ Fürdőbérlet: ■
jóminőségű bor és sör. ■ özv. Zavadszky Tituszné.

5810-1913., I., B/1. sz.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás.

A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság kerületében, a múlt évben keletkezett szeldöntésekből a kincstár által házilag kitermelt, hozzávetőleg mintegy 195,000 köbméter fenyőhaszonfa, hét eladási csoportra megosztva és részint a tőnél, részint állandó közlekedési vonalak mentén fekvő rakodókra kiszállítva, zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra bocsátatik.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi május hó 15-ikén déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz, ahol azok május hó 16-ikán délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, a faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál f. évi április hó 15-ikétől megszerezhetők.

Budapest, 1913. évi április hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Ügynökök, urak és hölgyek

minden szakmából, kik a magánfelekkel való érintkezésben jártasak, Sáros megye minden nagyobb helységében fixum és provízió ellenében alkalmazhatnak. Ajánlataikat «Jó jövedelem» jelleg alatt Eperjes, poste restante küldjék be.

Egy modernül felszerelt, teljesen új állapotban levő

előnyomda

jutányos áron azonnal eladó.

Özv. Károly Arturné, Eperjes, Fő-utca 74.

Pompás, saját, 1911. évi termésű

Szerednyei boraim

ungvári vasúti állomáson feladva, 75-literes hordótól felfelé, hordóval együtt literenként 1 koronáért; 1911. évi termésű rajnai rizlinget literenként 1.50 koronáért szállítok, utánvét mellett.

THURÁNSZKY TIHAMÉR

földbirtokos, Szalók, u. p. Zemplénbútká.

KOLLARIT-BŐRLEMEZ**KOLLARIT-BŐRLEMEZ**

kaucsuk-kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedéllemez. :::
A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

VÉGTELENÜL TARTÓS!

- Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. ■
- Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell. ■

□ Eperjesen kapható: □

Lavotha Ödön Utóda

vaskereskedésében.

Értésére hozom a mélyen tisztelt közönségnek, hogy 1913. május hó 1-jétől, Fő-utca 73. szám alatt

fehérneművarró-iskolát

nyitok, egyben fehérnemű készítését is elvállalom. :: A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem.

Tisztelettel: özv. Kovaliczky Mihályné.

Aprított kemény**TŰZIFA**

kapható szekerenként 14 koronáért

Zimmermann Osiás

gőzfűrésztulajdonosnál

EPERJES, Vásártér 1. szám.

Az 1868 óta fényesen bevált

BERGER-FÉLE MED. KÁTRÁNSZAPPAN

G. Hell & Comp.-től 4841

hírneves orvosok által ajánlva, Európa legtöbb államaiban fényes sikerrel alkalmaztatik.

mindennemű bőrkiütések,

különösen idült és pikkelysömör, valamint parazitás kiütések ellen. A BERGER-féle kátránszappan 40% fakátrányt tartalmaz és lényegileg különbözik a kereskedelemben egyéb kátránszappanaitól. Makacs bőrbajoknál alkalmazták a nagyon hatásos

Berger-féle kátrány-kénszappant.

Mint enyhébb kátránszappan az arcbőr tisztáltságnak eltüntetésére, a gyermekek bőr- és fejbőrkiütései ellen, valamint mint felülmúlhatatlan kozmetikus mosdó- és fürdőszappan, napi szükségletre szolgál a

Berger-féle glicerín-kátránszappan.

A hajhullás ellen és hajpadló beégéseinek radikális gyógyítására használják a

Berger-féle folyékony-kátránszappant

Mint kiváló bőrszerek kitűnő eredményt mutatnak fel, továbbá a Berger-féle kátránykúri gyógyszappanok:

A Berger-féle Borax-szappan

pattanások, napégések és miteszerek ellen és a Benzoe, Kén, Kéntej-, naphthal- és thymol-kompozíciók, valamint a brosiában ajánlott egyéb szappanok.

Ára minden ajtóba darabonkon 10 fill. használati utasítással együtt

Kérjen a bevásárlásán kifejezetten Berger-féle kátrány- és boraxszappanokat és nézze meg az itt alább ábrázolt védjegyet és az itt álló cégjegyzést C. Hell & Comp. minden címker. Kétféle: Bécsben 1883

par. díszoklevéllel és Párisban az 1906. évi világi kiállításán az aranyéremmel. Kapható minden gyógyszerertárban és az o. szakmában vágó üzletekben. En gros: G. Hell & Comp. Wien, I. Biebertstrasse 8.

Budapesti: nagyban és kicsinyben Török József gyógyszerész uná, Károly-ut., továbbá a köve kezű uraknál: Molnár és Moser, Thallmayer és Seitz, Kochmeister Frigyes utódjai, Radanovits testvérek, Stessel Nándor és Társa, Neruda Nándor, IV. Kossuth Lajos-ut. 7., kicsinyben minden gyógyszerertárban, jobb drogeriában és illatszertárban.

Kapható Eperjesen: Molitorisz István, Korn Vilmos úr gyógyszerertárban, valamint Magyarország összes gyógyszerertárban.

A legmesszebbmenő iótállás!

ztelt közönségnek,
tétől, Fő-utca 78.
ó-iskolát
mű készi-
agyérdemű közön-
zky Mihályné.

mény
FA
14 koronáért
n Osias
nosnál
ér 1. szám.

en bevált
FRANYSZAPPAN
ap.-tól 4841
több államban népszerű
kiütések,
paraziták kiütések ellen. A
nyit tartalmaz és lényegileg
szappanaitól. Makacs bőr-
gyógyon hatásos
-kényszappant.
tátlanságának eltűntetésére,
valamint mint felülmuha-
napl szükségletre szolgát a
átrányszappan.
ek radikális gyógyítására
átrányszappant
mutatnak fel, továbbá a
gyűszappanok:
PAX-szappan
ellen és a Benzoe, Kén,
lók, valamint a brosiár-
...
Berger-féle
...
Molnár és Moser, Thalmyer
...
Korn Vilmos úr
ország összes gyógy-

Szebeni-út 23. szám alatt
egy 6 szobából álló lakás összes mel-
lékhelyiségekkel, fürdőszobával, veran-
dával és nagy, 780 négysz.-öles kerttel
együtt, vagy anélkül is, **azonnal**
kiadó, vagy esetleg kedvező fizetési fel-
tétellekkel eladó.

A kert befásított gyümölcsös- és dísz-
kert. :: Fővilágosítás dr. Hübschmann
orvosnál, Eperjes, Fő-u. 73. nyerhető.

STUBNYA FÜRDŐ
518 m. t. f. m. 38—40° C. fokú hévívvel.
Budapest—ruttkai fővonalon gyorsvonati megállóhely.
Javallatok:

REUMA KOSZVÉNY
izületi és izomreuma, ischias, neurargia, idegbántalmak,
női bajok és bőrbetegségek esetében, eccema, prurigo,
psoriasis ellen.

MAGASLATI GYÓGYHELY
Orvosi vezetőség alatt álló ivó- és fürdőkúrák, porcellán-
kád- és 6 természetes tükörfürdő, pakolás, izzadási
kúrák, villamosítás, masszázs és hidegvízgyógykezelés.
Olcsó árak, nagy kényelem. Saját fürdőzenekar, lawn-
tennisz. Előidény: július 1-ig. Utóidény: augusztus 20-tól,
50% engedmény. — Képes prospektussal és felvilágo-
sítással díjmentesen szolgál az igazgatóság.

TUNGSRAM drótlámpa
húzott dróttal.
! Elpusztíthatatlan!
Egyedüli magyar izzólámpa.

Képek a Balkán-háborúból,
különbféle művészi olajfestmények,
valamint
angol és francia képkeretek
megérkeztek
IFJ. SCHUSTEK NÁNDOR
könyv- s papirkereskedőhöz, Fő-u. 99.

Gutori FÖLDES KELEMEN aradi gyógyszerész által készített
MARGIT-CRÉME
-SZAPPAN
legjobb arckenőcs, 2—3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot.
Margit-Créme egyedüli szer szeplő, máj-
(Mitesser), ráncok, pattanások, bőrtka
kiütések ellen.
Margit-Créme páratlan szer bőrpattanások,
wimmerlik, arc- és kézvörö-
södés, napbarnítás ellen.
Margit-Créme bámulatos hatása abban rej-
lik, hogy bőrre kenve, ez
rögtön felveszi és ez okozza azon csodás át-
alakulást, hogy egy szeplővel vagy májfoltok-
kal fedett arc 2—3 nap alatt fehérré lesz.
Margit-Créme teljesen ártalmatlan, nem
zsiros, az arc nem lesz fé-
nyes, azért nappal is használható.
A Földes-féle MARGIT-CRÉME ára: nagy té-
gely 2 kor., kis tégely 1 kor. MARGIT-PUDER
fehér, rózsá vagy créme színben 120 korona.
MARGIT-SZAPPAN darabja 70 fillér. — Csakis
akkor valódi, ha minden egyes doboz
gutori Földes Kelemen gyógyszerész, Arad
felirattal és címerrel van ellátva. Utánzatoktól óvakodjunk!
Főlerakat EPERJESÉN:
Williger Pál, Kovaliczky Pál, Molitorisz István.

Károlyné és Simkó
angol-francia női divattermében
a legelegánsabb
francia toilettek és angol kosztümök
jutányos áron készülnek. — Elsőrendű angol
szabász! — Vidéki rendelések pontosan teljesítettek.

Intelligens, szép írással rendelkező
keresztény hölgy,
ki a magyar, német és tót nyelvet
írásban és beszédben bírja, állandó
alkalmazásra azonnal felvétetik. ::
Ajánlatok, fizetési igények megjelö-
lésével. **SINGER Co.** varrógép
részvénytársasághoz Eperjes, Fő-utca
110. sz. a. intézendők.

Varázsfuvola.
Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A varázsfuvola rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal s 4 erős
bőgővel van ellátva. Dí-
szes kivitelben, kotta-
füzettel, dalokkal, tok-
kal, ajándékkal együtt
csak 4 korona. Csakis
**Wagner Hangszer-
király** országszerte el-
ismert legolcsóbb hang-
szer-áruházában kapható, Budapest, József-körút 15.
Gyorsjavító-műhely. — Kérjen fényképes hangszer-
árjegyzéket.

1878 ÓTA! Mindenütt bevált híres, közkedvelt, minden létező
házi szert felülmul.
THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA
Csak a zöld apáca-védjeggyel VALÓDI. TÖRVÉNYILEG VÉDVE.
Ezen balzsam: 1. Utólérhetetlen gyógyhatású tüdő- és mellbetegségeknek, enyhíti a katarhust, meg-
akadályozza a tüdőgyulladás és gyögyulást hoz az ilyenemű legmakacsabb betegségeknek is. 2. Kitűnő
hatású torokgyulladásnál, rekedtség- és gégebetegségeknek. 3. Mindennemű láz gyökeresen megszüntet.
4. Gyógyít mindennemű májbetegséget, gyomor-, bélbántalmakat, gyomorgörget, szaggatást, asthmát,
elnyálkásodást, büfögést, gyomorégést, felpuffadást stb. 5. Gyógyhatású aranyér- és altesti bántalmaknál.
6. Enyhe hatású hashajtószert, vértisztító, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő és elősegíti az emésztést.
7. Kitűnően bevált fogfájásnál, lyukas fogak-, szájbűznel, fogviznek használva erősíti a foghúst, meg-
szünteti a száj- vagy gyomortól eredő bűzt. 8. Giliszták ellen biztos hatású. 9. Külsőleg minden sebet,
sebhelyet, orrbántort, láztól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebeket, fagyott testrészeket, pörse-
néseket, kiütéseket, fejfájást, zúgást, szaggatást, csúzt és fülbántalmakat gyógyít. Minden háznál, küli-
nösen influenza, kolera és más járványoknál kéznél legyen.
VIGYÁZZUNK A ZÖLD APÁCÁVAL ELLÁTOTT VÉDJEGRÉ.
Ezen balzsamból lefekvés előtt egy vagy kétkanál cukorral bevéve vagy a nélkül, úg-
yszólván egészséges virradást jelent.
Minden hamisítás, utánzat és más balzsamok hasonló védjeggyel való
eladása büntetés terhe mellett törvényileg tiltva van.
12 kis, vagy 6 nagy, vagy 1 különleges családi üveg ára K 5-60. Kisebb rendelés, mint 12 kis, vagy
6 nagy üveg, nem lesz szállítva. Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény. Budapestben kapható:
Török József gyógyszerertárában a legtöbb gyógyszertárban. Nagyban kapható Thalmyer és Seitz, Kochmeister
utóátl, Radanovits Testvérek drogueriákban Budapestben. — Ahol nincs lerakat, ott rendeljünk
THIERRY A. Órangyal-gyógyszertárából PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett).

Ujlaki I.-rendű műpala a legjobb!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy a közel félévszázad óta fennálló, kitűnő hírnevű
**Ujlaki téglá- és mész-
égető r.-t., Budapestben, műpalagyárat**

létesített, amelynek képviselőjét Sárosvármegyére nekünk adta át. Abban a helyzetben vagyunk tehát,
hogy ujlaki műpala-szállításokat, valamint fedéseket ezen anyagból a t. építető közönség legnagyobb
megelégedésére intézhetünk el. Midőn tehát a közönséget úgy a magunk részéről, mint a fentnevezett
társulat részéről a legelőzékenyebb és legpontosabb kiszolgálásról biztosítjuk, fel vagyunk hatalmazva
az Ujlaki téglá- és mészégető r.-t. részéről annak kijelentésére is, hogy úgy az anyag, mint a munka
jóságáért a legmesszebbmenő írásbeli kezességet vállalhatjuk.
Mintákkal és költségvetéssel igen szívesen állunk rendelkezésre és várva mielőbbi szives meg-
bízásukat, vagyunk kitűnő tisztelettel
LUCHS EDE ÉS TSA
vaskereskedés és mindenféle építkezési anyagok nagy raktára.

A legmesszebbmenő jótállás!
Vezetékvizet egész Sárosvármegyére!

**IT-
EZ**
yos, vihar-
mez. ::
lemeze.
S!
alkalmas. ::
nem kell.
tóda
n.

Eladó

10,000 tömörköbméterre becsült
lúc-, jegenyé- és erdeifenyő
haszonfa

Sárosvármegye északi részén, a Poprád folyó mentén és vasúti rakodó-állomáshoz közel. :: Bővebb felvilágosítással szolgál dr. ÓNODY BÉLA ügyvédi irodája Eperjesen, Fő-utca 26. sz.

Árok-utca 21. számú

:: HÁZ ::

szabad kézből eladó vagy bérbeadó.

Felvilágosítást nyújt április hó 30-ikáig Farkas Sándor (lakik ugyanott), azután dr. Turkinnyák Aladár ügyvéd Eperjesen.

Menyasszonyi kelengyék

a legfinomabb minőségben

— előnyös árak mellett —

a legegyszerűbb és legdíszesebb kivitelben

Mandl Henrik

árúházában, Eperjes, Fő-utca 25.

(Berger-kávéházzal szemben), telefonsz. 170.

□□□ szerezhető be. □□□

Ugyanott csodás olcsó árban kézzel hímzett női fehérneműek is kaphatók.

Szliács acélfürdő

Felső-Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdús vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra. Idény május 15-től szeptember 30-ig. Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, háterinc- és idegbajok, benuulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után. Mint fürdőorvos dr. Nádossy István hív. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északra Odenbergen át 5 óra, délről Budapesten át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasúti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás, valamint lakás-árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. ad a Fürdőigazgatóság, Szliács (Zólyom m.).

Milliók

használják

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkasodás, görcs és
hőkhurut ellen

KAISER
MELLKARAMELLÁIT

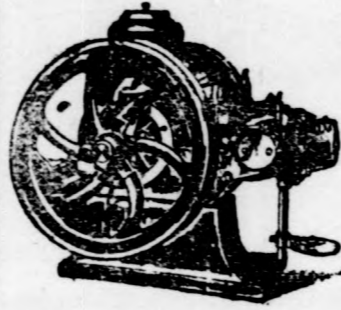
□□□ a három fenyő védjegygyel. □□□

6050 közjegyzőileg hit-
teles bizonyít-
vány orvosoktól
és magánosoktól igazolják a biztos sikert.

Nagyon alkalmas és jóízű cukorkák!

Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.

Kapható Eperjesen: Molitorisz István és Korn Vilmos gyógyszerárában és Pálesch Árpád drogériájában.

— A világhírű és legújabb rendszerű —

BOLINDER

NYERSOLAJMOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

Ányos Imre cégnél kaphatók
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 17. :: Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek! :: Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket!

Még csak néhány napig.

Húzás már 1913. évi május 15-én.

Ezen XXX-ik magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték

főnyereménye 200,000 korona készpénzben.

Az összes nyeremények összege 475,000 korona készpénzben.

➡ Egy sorsjegy ára 4 korona. ➡

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdeben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld a magy. kir. lottójövedéki igazgatóság.

„TERRENOL”

Patent Asbestcementpala

a legjobb, legolcsóbb, javítás-
mentes épületfedő-anyag.

Minőségileg utólérhetetlen.

Fedésekért 30—40 évi jótállás.

Tűzben nem robban.

Tökéletes vízáthatlanság.

A legnagyobb viharok ellenáll.

Fagy és jégverés elleni szilárdság.

Teljesen tűzmentes.

Igen csekély súlyánál fogva a leg-
könnyebb fedőanyag.

Minden eddigi gyártmányt felülmul.
Sáros megyében eddig kb. 800 épület
van ezen fedőanyaggal befedve.

Fedésre vonatkozó költségvetéssel, továbbá kimerítő ábrás árjegyzékkel, illetve utasítással szívesen szolgál:

Moskovits Gyula, Eperjes, vas- és gazdasági gépüzlet

a „Terrenol”-pala vezérképviselője Sáros megye területére.

Keil-lakk

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen

Asszony mondja: ez a kincsem!

A padló úgy fénylik tőle

Nem is kell sok máz belőle

Kevés munka, semmi kín,

Barna, vagy porszürke szín,

Figyelmet csak arra tegyen!

Hogy az mindig „Keil-Lakk” legyen!

Ajtó, mosdó, ablakpárkány

Oly fehér lesz, mint a márvány,

Ha fehér «Keil-Lakk»-ot veszünk

S vele mindent jól befestünk,

Konyhabútor, asztal, szék,

Itt van «Keil-Lakk», azurkék,

Kertibútor fessünk zöldre,

Gyermekeknek öröme.

«Keil-Lakk»-ból van minden szín,

Kék, piros, zöld-rozmarin.

Szóval: ház vagy nyárilak,

Mindig legyen ott «Keil-Lakk»!

Mindenkor kaphatók:

VAJDICSKA KÁLMÁN cégnél, Eperjesen.

Igló: Fogyasztási Szövetk. — Kassa: Binder Samu. — Kiszében: Kassewits J. János.